

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 7 maj 1923 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker m. m., ävensom i ämnet väckta motioner.

Genom proposition den 2 mars 1923, nr 131, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ej mindre nedan intagna, såsom *Kungl. Maj:ts förslag* betecknade förslag till

1:o) förordning angående tillverkning och beskattning av malt-drycker,

än även nedan intagna förslag till

2:o) förordning angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl,

3:o) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 14 juni 1917 (nr 340) angående försäljning av rusedrycker,

4:o) förordning om ändrad lydelse av 1, 7 och 12 §§ i förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka,

5:o) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 (nr 36 sid. 32) angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka, och

6:o) förordning om vissa ändringar i förordningen den 11 oktober 1907 (nr 86) angående tillverkning av brännvin.

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt omförmälda statsrådsprotokoll vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anført till motivering för förslagen får utskottet hänvisa till propositionen.

Till utskottets behandling hava jämväl överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 26 häft. (Nr 38.)

inom första kammaren: nr 197, av herr *Strömberg*, nr 198, av friherre *Fleming m. fl.*, nr 199, av herr *Lindblad*, och nr 200, av herr *Carl Gustaf Ekman m. fl.*, samt

inom andra kammaren: nr 280, av herr *Bengtsson* i Norup m. fl., nr 281, av herr *Eurén m. fl.*, och nr 282, av herr *Lithander*.

Herr *Strömberg*s motion.

I den av herr *Strömberg* väckta motionen har hemställts, »att 24 § i Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker måtte erhålla följande lydelse:

För malt, som i skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning av maltdryck, skall erläggas skatt med sjuttiofem öre för varje kilogram, dock att för varje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret avverkade femtiotusen kilogrammen malt utgår med femtio öre för kilogram, för de nästa femtiotusen kilogrammen med sextiosju öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med sjuttioett öre för kilogram.

I intet fall — — — äga rum.»

Friherre *Flemings m. fl.* motioner.

I de av friherre *Fleming m. fl.* samt av herr *Lithander* väckta, lika lydande motionerna har yrkats, »att riksdagen för sin del ville besluta, dels att nedanstående §§ i det med Kungl. Maj:ts proposition nr 131 framlagda förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skola erhålla följande lydelse:

2 §.

1. Maltdrycker indelas i nedan angivna klasser, nämligen:

första klassen, omfattande maltdrycker, som ej innehålla mer än en och åtta tiondels viktprocent alkohol, och som äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger sex procent, ävensom sådana alkoholfria maltdrycker, som äro inbryggda med en stamvört, vars extrakthalt överstiger sex men icke *tio och en halv* procent;

andra klassen, omfattande maltdrycker, som icke äro hänförliga till första klassen, och vilka ej innehålla mer än *tre och en fjärdedels* viktprocent alkohol och äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger *tio och en halv* procent; samt

tredje klassen, omfattande alla till första eller andra klassen icke hänförliga maltdrycker.

2. Såsom maltdryck av första klassen anses även, oavsett extrakthalten, vört avsedd för bakning.

5 §.

Mom. 1. Bryggeri och vid bryggeri bedriven tillverkning skola stå under statens kontroll.

Mom. 2. Överinseendet av kontrollen handhaves av kontrollstyrelsen.

Den lokala tillsynen utövas av överkontrollörer, *kontrollörer och tillsyningsmän*. Närmare bestämmelser angående kontrolltjänstemännens antagande, befogenheter och åligganden meddelas av Kungl. Maj:t. Angående ersättning till kontrolltjänstemän är särskilt stadgat.

6 §.

1. Tillverkare — — — anvisningar, som *vederbörande kontrolltjänsteman* i enlighet med — — — lämna.

2. Vid förande av de i denna förordning omförmälda journaler skola iakttagas föreskrifterna i 9 § i förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar.

3. Tillverkare skall hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för *vederbörande överkontrollör*, då denne önskar *därav taga del*.

4. Tillverkare — — — pågår.

14 §.

1. Kan den med — — — göras hos *kontrollören*. Vill tillverkare — — — skall *kontrollören* närvara vid krossningen.

Önskar tillverkare tillträde till krossen för reparation eller rengöring, skall *kontrollören* närvara vid krossens öppnande och tillslutande.

2. Märkes å — — — felet märktes.

Önskar tillverkare fortsätta maltkrossningen, medan vågen är felaktig, skall maltet uppvägas å annan justerad våg i *kontrollörens* närvaro.

16 §.

1. Då skattepliktigt bryggeri — — — tillverkaren att minst *tio* dagar förr än, — — — företagas till *vederbörande länsstyrelse* ingiva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) bryggeriets namn — — — kontrolltjänsteman; varjämte i fall — — — är sagt.

2. Samtidigt med anmälan, som avses i mom. 1, skall tillverkaren *hos länsstyrelsen* avlämna levereringsreversal å inbetald skatt för en månad, eller, om han begär anstånd med skattens erläggande, hos läns-

styrelsen ställa säkerhet intill visst belopp. Detta belopp — — — minst tvåhundra kronor.

3. Ingives levereringsreversal om behörigen inbetald skatt, eller varder säkerheten, där sådan ställes, av länsstyrelsen godkänd, och finnes eljest ej hinder för rörelsens utövande, meddelar länsstyrelsen tillståndsbevis — — — krossas.

4. Om återkallelse — — — stadgas i 29 §.

17 §.

Innan maltkrossning första gången efter nytt tillståndsbevis börjar, skall kontrollör anställa besiktning — — — besiktningsprotokoll.

Med anledning av besiktningen uppsättes protokoll, innehållande uppgift på de förändringar, som vidtagits med byggnader och redskap efter näst föregående besiktning, eller att förändring ej ägt rum. Av detta protokoll utskrivs två exemplar, varav det ena bilägges den vid bryggeriet förvarade planritningen, och det andra insändes till överkontrollören, som överlämnar detsamma till kontrollstyrelsen.

Tillverkare åligger — — — protokollet.

Närmare föreskrifter — — — kontrollstyrelsen.

18 §.

1. Har skattepliktigt bryggeri — — — anmäla sådant för kontrollören, i senare fallet — — — åligger det kontrollören att härom — — — underrätta länsstyrelsen och överkontrollören. När sådan — — — skolat avslutas.

2. När tillverkningsrätt — — — skall kontrollören stänga — — — kontrollåtgärder.

19 §.

För varje brygd — — — börjar, hos kontrollören göra skriftlig anmälan (brygdanmälan) om:

a) tiden för — — — användas.

Tillverkare må — — — två veckor. Därest brygdanmälan avlämnas i två exemplar, vare tillverkare berättigad att utav kontrollören utan ersättning erhålla bevis om gjord anmälan.

21 §.

1. I skattepliktigt bryggeri skola föras följande journaler:

a) en krossningsjournal — — — olika slag;

b) en bryggjournal — — — volym m. m.

Journalerna, vilka i bryggeriet städse skola vara för kontrolltjänsteman tillgängliga, skola föras på tillverkarens ansvar enligt formulär, som av kontrollstyrelsen fastställas.

2. Bestämmelser angående — — — kontrollstyrelsen.

22 §.

Maltdryck av första klassen må blandas med maltdryck av annan klass allenast i närvaro av *kontrollör*. Närmare föreskrifter angående uppsikten i fall, som nu sagts, meddelas av kontrollstyrelsen.

23 §.

(utgår.)

24 §.

För malt — — — skatt med *fyrtiosex* öre för — — — utgår med *trettioåtta* öre för — — — kilogrammen med *fyrtyotvå* öre för kilogram.

I intet fall — — — äga rum.

25 §.

Maltets vikt — — — de av överkontrollören eller i *kontrollörs* närvaro gjorda viktbestämningar gälla.

26 §.

(utgår.)

27 §.

1. Där tillverkare — — — krossas.
2. Har under — — — påföljande månad.
3. Visar sig — — — äger han efter framställning hos *länsstyrelsen* återbekomma skillnaden.

28 §.

1. Har tillverkare — — — minst skall utgå.
2. Har under — — — efter månadens slut hos *länsstyrelsen* ställa säkerhet för den skatt, som svarar mot den tillökade medelavverkningen för sex månader.

29 §.

1. Betalas ej — — — att efter anfordran ställa ökad säkerhet, varom i 28 § 2 mom. sägs, skall *länsstyrelsen* återkalla tillståndsbeviset,

i vad det innefattar rätt till maltkrossning. Där tillverkare brustit i skatteinbetalning, skall *utmätning omedelbart verkställas för uttagande av ogulden skatt.*

2. När tillståndsbevis — — — hans ombud.

30 §.

Har i skattepliktigt bryggeri — — — ändamål användas. Till *Kungl. Maj:t* ställd ansökan om eftergift av skatten i ovan angivna fall skall, åtföljd av handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, *ingivas till länsstyrelsen, som, efter överkontrollörens hörande, till Kungl. Maj:t insänder handlingarna i ärendet jämte eget yttrande.*

31 §.

Vid skattepliktigt bryggeri — — — efter *trextiosex* öre för kilogram — — — stadgade medeltal.

Till *länsstyrelsen* ställd ansökning — — — ansökningen till *länsstyrelsen.*

36 §.

1. Då skattefritt — — — tillverkaren att minst *tio* dagar förr, än — — — till *vederbörande länsstyrelse ingiva skriftlig* anmälan med uppgift om:

a) bryggeriets namn — — — tillverkningen.

2. Tillståndsbevis — — — andra klassen.

38 §.

Minst sex — — — eftermiddagen.

Tillverkare — — — två veckor. *Därest brygdanmälan avlämnas i två exemplar, vare tillverkare berättigad att utan ersättning erhålla bevis om gjord anmälan.*

41 §.

1. Före den femtonde — — — skattefritt bryggeri till *länsstyrelsen* avlämna — — — kontroll vid bryggeriet inbetala ett belopp — — — beräknad avverkning.

2. Inbetalas — — — skall *länsstyrelsen* återkalla tillståndsbeviset att upphöra att gälla — — — hans ombud och *låta utmäta avgifterna.*

42 §.

Vill tillverkare — — — underrätta länsstyrelsen och överkontrollören.
När sådan — — — avslutas.

46 §.

(utgår.)

47 §.

Den som i *skattepliktigt bryggeri*
utan tillstånd — — — eller våg,
eller begagnar — — — icke godkänts,
eller överträder — — — 22 §,
eller vägrar vederbörande *kontrolltjänsteman tillgång till de i 21 §*
omförmälda journaler eller till ritning eller beskrivning över bryggeriet,
eller vägrar kontrolltjänsteman — — — må ske,
straffes — — — ettusen kronor.
Fullgöres icke — — — som nu sagts.
Lag samma vare — — — till ansvar dömas, *med mindre alkohol-*
halten överstigit i maltdryck av första klassen två viktprocent och i malt-
dryck av andra klassen tre och en halv viktprocent eller omständigheterna
äro sådana, att det måste antagas — — — medgivna.
Överträdes — — — förbrutet.

48 §.

1. Överstiger i maltdryck, som tillverkats i skattefritt bryggeri,
alkoholhalten två viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stam-
vört, med vilken drycken är inbryggd, överstigit sex procent, straffes till-
verkaren med böter från och med tvåhundra kronor till och med tvåtusen
kronor eller med fängelse i högst ett år.

Den sakfällde gällde ock, på sätt i 43 § sägs, den skatt han
undandragit statsverket.

2. Överstiger i maltdryck, som i 1 mom. avses, alkoholhalten en och
åtta tiondels viktprocent, och äro omständigheterna sådana, att det måste
antagas, att åtgärd avsiktligt vidtagits för att åt drycken giva högre
alkoholhalt än nyss sagts, vare tillverkaren underkastad ansvar, som i 1
mom. sägs.

53 §.

Den, som har eller haft att taga befattning med kontroll enligt denna förordning, vare förbjudet att röja tillverkares yrkeshemlighet — — — dömas.

Har — — — gottgöra.

56 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelse mot denna förordning. Finner kontrolltjänsteman överträdelse begången, som bör föranleda till åtal, skall han anmäla det för allmän åklagare.

dels att förslaget till förordning angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl icke måtte till någon åtgärd föranleda;

dels att i följdförfattningarna måtte vidtagas de ändringar, som kunna bli en följd av vad här ovan hemställts;

dels ock att riksdagen ville uttala, att några ändringar i grunderna för koncessionstvånget icke böra vidtagas.»

Herr Lind-
blads m. fl.
motioner.

I de av herr *Lindblad* samt av herr *Eurén* m. fl. väckta, lika lydande motionerna hemställa motionärerna, »att riksdagen för sin del ville besluta,

dels att nedanstående paragrafer i förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

1. Maltdrycker indelas i nedan angivna klasser, nämligen:

första klassen, omfattande maltdrycker, som äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger sex procent, ävensom sådana alkoholfria maltdrycker, som äro inbryggda med en stamvört, vars extrakthalt överstiger sex men icke *tio och en halv* procent;

andra klassen, omfattande maltdrycker, som icke äro hänförliga till första klassen och vilka äro inbryggda med en stamvört, vars extrakthalt icke överstiger *tio och en halv* procent; samt

tredje klassen, omfattande — — — maltdrycker.

2. Såsom — — — bakning.

§ 7.

Kontrollstyrelsen åligger att övervaka, att *ursprungliga extrakthalten* i maltdrycker, som från bryggeri utlämnas i försäljningsfärdigt

skick eller som i handeln saluhålles, icke överstiger den för vederbörande klass medgivna; och äger kontrollstyrelsen att från bryggeri kostnadsfritt utbekomma för analysers verkställande erforderliga prov.

§ 46.

Befinnes att i maltdryck, som i skattepliktigt bryggeri till avsalu tillverkats, extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstigit tio och en halv procent, straffes tillverkaren med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

Äro omständigheterna sådana, att det kan antagas, att tillverkaren avsiktligt vidtagit åtgärd för att åt drycken giva högre styrka än den tillåtna, straffes med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor.

§ 47.

Den, som i skattepliktigt bryggeri utan tillstånd ändrar — — — överträder enligt 17 § meddelat förbud,

eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 4 §, eller vägrar kontrolltjänsteman — — — undersökning må ske, straffes, — — — ettusen kronor.

Fullgöres icke — — — ansvar, som nu sagts.

Överträdes föreskrift — — — dömas förbrutet.

§ 48.

Befinnes att i maltdryck, som tillverkats i skattefritt bryggeri, extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstiger sex procent, straffes tillverkaren med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

Äro omständigheterna sådana, att det måste antagas, att tillverkaren avsiktligt vidtagit åtgärd för att åt drycken giva högre styrka än den tillåtna, straffes med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse i högst ett år.

Den sakfällde gälde ock, på sätt i 43 § sägs, den skatt, han undandragit statsverket.

§ 49.

Den, som i skattefritt bryggeri

överträder förbud i 35 § — — — undersökning må ske,

eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 4 §,

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 26 häft. (Nr 38.)

straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.
Fullgöres icke — — — som nu sagts.
Överträdes förbudet — — — dömes förbrutet.

dels ock att det föreslagna starkölsförbudet, i avvaktan på erfarenheter om verkningarna av den nya lagstiftningen, i vad densamma avser förbättrandet av nuvarande maltdrycker av andra klassen, endast måtte fastställas att gälla under två år eller till och med den 30 september 1925.»

Herr C. G.
Ekman's m. fl.
motioner.

I de av herr *Carl Gustaf Ekman* m. fl. samt av herr *Bengtsson* i Norup m. fl. väckta, lika lydande motionerna har yrkats, »att riksdagen måtte för sin del antaga sådana bestämmelser beträffande förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker,

a) att för klass II alkoholhalten bibehålles vid 3.6 volymprocent och däremot svarande viktprocent,

b) att medgivande lämnas för tillverkning av maltdrycker, innehållande högst 2.25 volymprocent alkohol men inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt även kan överstiga 6 procent,

c) att för tillverkning av sistnämnda slags maltdrycker (»maltdricka») skattefrihet medgives ävensom att dylik tillverkningsrätt tillerkännes varje bryggeri — och således även skattefritt sådant — som av kontrollstyrelsen provas vara utrustat med erforderliga tekniska och andra resurser.»

Därjämte har hemställts, att, därest nyss återgivna yrkanden vunne beaktande, utskottet måtte avfatta de härför nödiga bestämmelserna i respektive förordningar.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Utskottet

I samband med den lagstiftning angående de s. k. mellanstarka maltdryckerna, vilken kom till stånd enligt beslut av 1919 års lagtima riksdag, infördes i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker en uppdelning av maltdryckerna i tre klasser, kännetecknade med hänsyn till såväl extrakthalt som alkoholhalt. Den första klassen omfattar maltdrycker, som ej innehålla mera än två och en fjärdedels volymprocent alkohol och som äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger sex procent, även-

som alkoholfria maltdrycker, vilka äro inbryggda med en stamvört av högre extrakthalt än den nämnda. Andra klassen omfattar maltdrycker, som icke äro hänförliga till första klassen och vilka ej innehålla mera än tre och sex tiondels volymprocent alkohol samt äro inbryggda med en stamvört, vars extrakthalt icke överstiger nio och fem tiondels procent. Till tredje klassen hänföras alla övriga maltdrycker. Maltdrycker av tredje klassen, vilka i 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning betecknas såsom öl, äro enligt samma förordning inbegripna under det gällande kontrollsystemet genom detaljhandelsbolag.

Föreliggande proposition med förslag till ny lagstiftning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker m. m. behandlar, jämte en del detaljfrågor, följande spörsmål av större betydelse, nämligen *dels* angående permanent förbud mot införsel till och försäljning inom riket av öl ävensom mot tillverkning av dylik dryck för inhemsk förbrukning, *dels* i samband därmed om förbättring av pilsnerdrinkats smak och hållbarhet genom höjning av den tillåtna alkohol- och extrakthalten däri, *dels* angående förbättring av svagdricksbryggeriernas ställning, *dels* rörande omläggning av det för närvarande beträffande kontrollen över tillverkning av maltdrycker tillämpade systemet och *dels* angående övergång till produktbeskattning och höjning av den för malt, använt till tillverkning av maltdrycker av andra eller högre klass, utgående skatten.

Vad till en början angår förstnämnda huvudfråga, har i propositionen föreslagits, att till maltdrycker av andra klassen skola räknas till första klassen ej hänförliga maltdrycker, vilka ej innehålla mer än 3.1 viktprocent (motsvarande ungefär 3.9 volymprocent) alkohol och äro inbryggda med en stamvört, vars extrakthalt icke överstiger 10 procent. Alkoholhaltiga maltdrycker med större alkohol- eller extrakthalt, än nu nämnts, och således hänförliga till tredje klassen skulle icke få till avsalu tillverkas för annat ändamål än utförsel ur riket samt vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål. Med hänsyn till de svårigheter, som möta för åstadkommande av fullt tillförlitliga alkoholanalyser, samt för beredande av möjlighet att utnyttja de fastställda maximigränserna, hava emellertid i propositionen vid utformande av bestämmelserna rörande ansvar för överskridande av dessa gränser införts stadganden om vissa s. k. remedier, d. v. s. därom att överskridande inom viss fastställd mindre marginal — 0.2, respektive 0.4 procent — av gränserna skulle föranleda ansvar, endast om detsamma skett uppsåtligt eller berott av grov vårdslöshet, och i senare fallet allenast drabbas

Frågan om starkölsförbud och höjning av pilsnerdrinkats alkohol- och extrakthalt.

av lägre straff än i det förra. I föreslagen särskild förordning angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl hava upptagits bestämmelser rörande förbud, med vissa undantag av mindre betydelse, mot införsel till och försäljning inom riket av maldrycker av tredje klassen, vilka drycker enligt sistnämnda förslag benämnas exportöl. Det i propositionen framlagda förslaget angående ändringar i rusdrycksförsäljningsförordningen innefattar de jämkningar i densamma, som föranletts därav, att de i förordningen befintliga bestämmelserna angående försäljning av maldrycker med hänsyn till berörda förbudslagstiftning numera ansetts överflödiga och fördenskill utslutits ur förordningen. Såsom en konsekvens av dessa ändringar har det i samma förordning avhandlade begreppet rusdrycker inskränkts till att omfatta endast spritdrycker och vin. De föreslagna förändringarna i 1905 års förordning angående försäljning av tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka samt i 1919 års författning angående försäljning av pilsnerdricka äro följdändringar till det föreslagna starkölsförbudet, varjämte i förstnämnda förordning namnet svagdricka såsom sammanfattande beteckning å maldrycker av första klassen utbytt mot ordet maldricka. Vidare hava i sistnämnda båda författningar införts uttryckliga bestämmelser av innehåll, att den klassbeteckning, som i bryggeri åsatts de kärl, vari maldryck därifrån utlämnats, skall vara avgörande för frågan, till vilken klass drycken i försäljningshänseende är att hänföra. Förslaget till ändringar i brännvinstillverkningsförordningen sammanhänger med förslaget om förändrad maldryckskontroll och särskilt därmed, att avlöningsbestämmelserna för kontrollpersonalen ansetts böra utslutas ur tillverkningsförfattningarna.

Historik.

I departementschefsytttrandet angående förevarande proposition har redogjorts för innehållet i den riksdagens skrivelse av den 2 juni 1920, som föranledde tillkallande av de sakkunniga, vilkas förslag, efter av kontrollstyrelsen med biträde av särskilda sakkunniga verkställd överbearbetning, ligger till grund för propositionen. En kortfattad redogörelse jämväl för den tidigare riksdagsbehandlingen av frågan angående inskränkningar i rätten till och formerna för försäljning av olika slag av maldrycker torde här böra lämnas.

1905.

1905 års lagstiftning angående alkoholfria drycker reglerade i skilda författningar dels handeln med brännvin och därmed likställda spritdrycker, dels handeln med vin och öl och dels handeln med tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka. I nykterhetskommitténs år 1914 avgivna betänkande hade kommittén i en enda författning och under väsentligen samma bestämmelser sammanfört handeln

med spritdrycker samt med vin och öl, gemensamt benämnda rusdrycker, och som sådana upptagit alla alkoholhaltiga drycker om mer än $2\frac{1}{4}$ volymprocent alkohol, detta endast med den modifikation, som föranleddes av bestämmelserna om viss högsta extrakthalt vid brygd av svagdricka. I den av berörda förslag föranledda propositionen nr 242 till 1914 års senare riksdag begränsades den föreslagna förordningen angående försäljning av alkoholhaltiga drycker till att avse sådana malt-drycker, vilka innehölle mer än 3.6 volymprocent alkohol eller vore in-bryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt överstege 9.5 procent. Vid framställande av förslaget till denna gränsbestämning stödde sig föredragande departementschefen på ett av professor T. Thunberg till nykterhetskommitténs betänkande fogat yttrande. I detta yttrande anförde professor Thunberg, att anledningen till att han föreslog alkoholgrensens sättande till 3.6 volymprocent vore den, att han från bryggeritekniskt håll erhållit uppgift om att extraktstyrkan i jäskaren vid jästens tillsättande i allmänhet vore 9.5 procent. Professor Thunberg hade i sitt förslag utgått från detta förhållande och anförde, att man genom en uträkning, liknande den som fört till ett gränsvärde av $2\frac{1}{4}$ volymprocent för svagdricka, som motsvarighet till en 9.5-procentig vört komme till en alkoholgräns för de mellanstarka maltdryckerna av 3.6 volymprocent (egentligen 3.56).

1914.

Föredragande departementschefen anförde härom, efter återgivande av professor Thunbergs ståndpunkt, att kontrollstyrelsen i infortrat utlåtande icke haft annat att erinra däremot, än att det av praktiska skäl möjligen kunde ifrågasättas, att alkoholhalten borde bestämmas något högre, samt att departementschefen anslöte sig till sagda ståndpunkt. Departementschefen framhöll vidare, att med den sålunda föreslagna gränsen de lagrade dryckerna faktiskt skulle komma att hållas nere vid en högsta alkoholhalt av 3.4—3.5 volymprocent, då bryggerierna ej vid tillverkningen kunde fullt utnyttja den alkoholgräns, som vore i lagstiftningen fastställd.

Berörda vid 1914 års senare riksdag avgivna proposition blev emellertid av riksdagen avslagen, liksom ock senare vid 1915 och 1916 års riksdagar framlagda, i förevarande avseende i huvudsak därmed överensstämmande propositioner.

Vid 1917 års riksdag framlades icke någon proposition i frågan, men åtskilliga motioner väcktes med yrkande om ny lagstiftning beträffande försäljningen av brännvin samt av vin och öl. Sedan kamrarna härom stannat i olika beslut, antog riksdagen med bifall till av bevillningsutskottet framlagt sammanjämningsförslag för sin del den

1917.

numera gällande förordningen angående försäljning av rusdrycker. Först i detta sammanjämningsförslag föreslog utskottet, att från bestämmelserna angående försäljning av öl skulle undantagas maltdrycker med mer än $2\frac{1}{4}$ men ej mer än 3.6 volymprocent alkohol. Såsom ett led i sammanjämnningen ingick, dels att 1905 års förordning angående försäljning av vin och öl fortfarande skulle äga tillämpning med avseende å försäljning av pilsnerdricka, intill dess särskilda bestämmelser därom bleve utfärdade, dels ock att riksdagen skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag till förordning angående försäljning av pilsnerdricka, i huvudsak grundat på bestämmelserna angående försäljning av öl i nyssnämnda vin- och ölförsäljningsförordning.

1918. Efter det riksdagen i den skrivelse av den 1 juni 1917, varigenom dess förenämnda beslut tillkännagavs, till Kungl. Maj:t framställt en sådan anhållan, föranstaltade Kungl. Maj:t om frågans utredning genom tillkallade sakkunniga, varefter Kungl. Maj:t på grundval av utredningen för 1918 års lagtima riksdag framlade förslag till förordning angående försäljning av pilsner, ävensom förslag till åtskilliga därmed sammanhängande ändringar i gällande författningar.

I sitt i ämnet avgivna betänkande hemställde bevillningsutskottet om bifall till Kungl. Maj:ts proposition, dock med åtskilliga ändringar i de framlagda författningsförslagen. Vid betänkandet var fogad en reservation, vari yrkades vidsträcktare försäljningsrätt. Riksdagens kamrar stannade i olika beslut i frågan, vadan densamma hade förfallit.

1919. Vid 1919 års riksdag framlade Kungl. Maj:t nytt förslag till lagstiftning om försäljning av de mellanstarka maltdryckerna, i huvudsak överensstämmande med 1918 års förslag. I anledning av uppkommen fråga om lämpligaste sammanfattande benämningen för de drycker, som avsåges med förslaget, framlade bevillningsutskottet i sitt betänkande i ämnet — däri med vissa ändringar bifall yrkades till propositionen — förslag till den uppdelning av maltdryckerna i tre klasser, bestämda med hänsyn till dryckernas alkohol- och extrakthalt, som för närvarande gäller. Utskottets förslag vann riksdagens bifall, och den 11 juli 1919 utfärdades nu gällande förordning om försäljning av pilsnerdricka.

Vid 1919 års riksdag väcktes även motioner av herr C. G. Ekman m. fl. och av herr Sävström m. fl. med yrkande, att riksdagen för sin del måtte besluta sådana ändringar i gällande förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, att maltdrycker, som innehölle mer än $2\frac{1}{4}$ volymprocent alkohol och vore inbryggda med en

stamvört, vilkens extrakthalt överstege 6 procent, från och med den 1 oktober 1919 icke finge inom riket tillverkas, samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av sådana ändringar i gällande författningar, att försäljningen inom och införseln till riket av berörda maltdrycker förbjödes.

I sitt i anledning av motionen avgivna betänkande (nr 13) erinrade bevillningsutskottet därom, att ifrågavarande motioner avsåge att, utöver de ur nykterhetssynpunkt värdefulla resultat, som uppnåts genom 1917 års rusdryckslagstiftning, ytterligare, med frångående av riksdagens i sammanjämkningen vid sistnämnda års riksdag uttryckta ståndpunkt, få infört på maltdryckslagstiftningens område ett förbud, vilket skulle omfatta även de maltdrycker, beträffande vilka riksdagen begärt och erhållit förslag till ny lagstiftning i huvudsaklig överensstämmelse med 1905 års försäljningsförfordning. Utskottet anförde härefter bland annat följande:

»Med hänsyn till det föreliggande förslagets nu angivna innebörd måste utskottet mot detsamma hysa starka betänkligheter. Härtill kommer, att förslaget enligt utskottets förmenande saknar väsentlig betydelse ur nykterhetssynpunkt. För de starkare maltdryckernas vidkommande är det att antaga, att den försäljningskontroll, varom stadgas i rusdrycksförsäljningsförfordningen, skall visa sig effektiv; och i fråga om de mellanstarka maltdryckerna av pilsnerdrickats typ torde väl avvägda försäljningsföreskrifter komma att visa sig vara icke blott betydande ur nykterhetssynpunkt, utan även ägnade att leda en betydande del av konsumtionen från de starkare maltdryckerna.»

Utskottet anförde vidare, att ett bifall till motionärernas förslag säkerligen från de skattepliktiga bryggeriernas sida skulle framkalla ersättningskrav av betydande omfattning, och avstyrkte alltså bifall till motionen.

Vid betänkandet var emellertid fogad reservation av herr K. A. Nilson m. fl., vilka ansågo, att utskottet bort hemställa om sådana ändringar i gällande lagstiftning, att maltdrycker, innehållande mer än 2 1/4 volymprocent alkohol, icke finge inom riket tillverkas, hit införas eller här försälas, samt om beslut rörande en provisorisk förfordning, innehållande förbud mot tillverkning av dylika drycker. Utskottets hemställan blev emellertid av riksdagen bifallen.

Vid 1920 års riksdag väcktes ånyo motioner i ämnet av herr C. G. Ekman m. fl. samt av herr Sävström m. fl., i vilka motioner hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl.

Maj:t täcktes vidtaga utredning om och till riksdagen avgiva förslag till sådana stadganden rörande tillverkning och import av maltdrycker, att dylika drycker med över 3.6 volymprocent alkoholhalt icke finge inom landet tillverkas eller hit importeras; samt för sin del förklara Kungl. Maj:t berättigad att under tiden, till dess definitiv sådan lagstiftning, som i motionen avsåges, kunde varda godkänd och utfärdad, genom kungörelse eller på annat sätt provisoriskt reglera tillverkningen och importen av maltdrycker därhän, att dylika drycker med över 3.6 volymprocent alkoholstyrka icke under samma tid finge hit införas eller här tillverkas.

I sitt över berörda motioner avgivna betänkande, nr 38, anförde bevillningsutskottet i huvudsak följande:

Utskottet ansåge i likhet med motionärerna, att den av dem väckta frågan icke borde lösas utan föregående utredning. En sådan utredning borde avse att undersöka, huruvida och under vilka förutsättningar den ur nykterhetssynpunkt särskilt för landsbygdens del avsevärda förmån, som vunnits därigenom att på grund av särskilda förhållanden de starkare, såsom berusningsmedel användbara maltdryckerna icke funnits tillgängliga, skulle kunna bevaras för framtiden. Däremot syntes det saknas anledning att ifrågasätta indragning av sådan tillverkning av alkoholstarkare maltdrycker, som bedreves uteslutande för export. Den utredning, som utskottet sålunda förordade, borde taga hänsyn till jämväl de handelspolitiska följder, som importförbud beträffande ifrågavarande slag av maltdrycker kunde medföra. Den borde vidare inriktas på att söka tekniskt utröna, huruvida en, trots låg alkoholhalt, smakligare, hållbarare och som måltidsdryck mera användbar maltdryck än det nu förekommande pilsnerdrickat kunde frambringas, till äventyrs genom att öka malthalten. Då utskottet hade sig bekant, att åtminstone ett bryggeri i landet vore inrättat för tillverkning uteslutande av viss alkoholstarkare maltdryck, syntes utredningen även böra omfatta frågan, huruvida och i vad mån någon ersättning kunde anses vara påkallad, i händelse förbud mot försäljning av starkare maltdrycker komme att meddelas.

Bevillningsutskottets hemställan bifölls av riksdagen, som sålunda i skrivelse (nr 219) hemställde om utredning av frågan om förbud mot införsel och försäljning av maltdrycker med mera än 3.6 volymprocent alkohol. I skrivelsen anfördes vidare de av utskottet framhållna synpunkter, vilka borde vid undersökningen beaktas. I anledning av denna skrivelse tillkallades de s. k. maltdryckssakkunniga, och i december 1921 avgåvo dessa sitt betänkande. Den 10 mars 1922 anmälades detsamma i statsrådet, därvid föredragande departementschefen anförde, att han icke

vore beredd att fatta ståndpunkt till vissa av de frågor, som i sammanhang med betänkandet framställde sig. Departementschefen ansåge fördenskull ifrågavarande betänkande icke då böra föranleda annan framställning till riksdagen än rörande förslag till förordning om tillfälligt förbud mot införsel till och försäljning inom riket av starköl. På departementschefens hemställan förelade Kungl. Maj:t riksdagen förslag till förordning om dylikt förbud, gällande till den 1 oktober 1923. I betänkande nr 37 i anledning av berörda proposition anförde bevillningsutskottet, att en mera betydande ökning av ölförbrukningen skulle kunna medföra ett avsevärt försvårande av en lösning av frågan om reformerade bestämmelser rörande tillverkning och försäljning av maltdrycker, och anslöt sig på detta och vissa andra skäl till förslaget.

Utskottets hemställan om bifall till propositionen bifölls av riksdagen, och den 30 juni 1922 utfärdades författning i ämnet.

I överensstämmelse med den uppfattning, som vid behandlingen av förevarande proposition uttalats av föredragande departementschefen, håller utskottet före, att det icke utan allvarliga olägenheter samt betydande risker ur nykterhetssynpunkt skulle låta sig göra att i enlighet med de regler, som stadgats i 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning, ordna handeln med de starkare maltdryckerna. Jämväl övriga av departementschefen anförda skäl för ett förbud mot införsel till och försäljning inom riket av starkare maltdrycker anser utskottet äga giltighet. Utskottet ansluter sig alltså till Kungl. Maj:ts förslag, i vad det innefattar bestämmelser om dylikt förbud, och anser även, att detta förbud bör kompletteras med förbud mot tillverkning — utom för export samt vissa andra speciella, noggrant angivna ändamål — av sådana drycker, som här avses. Då den utredning, som numera föreligger i denna fråga, lärer äga erforderlig fullständighet, finnes enligt utskottets förmenande icke anledning att ytterligare uppskjuta fattande av definitivt beslut i densamma. Utskottet kan sålunda icke biträda vare sig det i de av friherre Fleming m. fl. och av herr Lithander väckta motionerna framställda yrkandet om avslag på förslaget om starkölsförbud eller det i herr Lindblads och herr Euréns m. fl. motioner gjorda yrkandet, att nämnda förbud för närvarande måtte begränsas till viss kortare tid.

*Utskottets
yttrande an-
gående stark-
ölsförbud.*

I frågan om bestämmande av gränserna mellan olika maltdrycksklasser har i de av friherre Fleming m. fl. samt av herr Lithander väckta motionerna yrkats, att maximigränserna för drycker av andra

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 26 häft. (Nr 38.)

klassen måtte bestämmas till $3\frac{1}{4}$ viktprocent alkohol och $10\frac{1}{2}$ procent extrakthalt, därvid remediet skulle bortfalla beträffande sistnämnda gräns men däremot kvarstå i fråga om alkoholgränsen. Herr Lindblad och herr Eurén m. fl. yrka i sina motioner, att endast extrakthalten skall vara gräns mellan klasserna och att högsta extrakthalten för pilsnerdricka skall vara 10.5 procent utan remedium. I de av herr Carl Gustaf Ekman m. fl. och herr Bengtsson i Norup m. fl. väckta motionerna yrkas slutligen i denna del, att den nuvarande alkoholgränsen eller däremot svarande gräns, uttryckt i viktprocent, för pilsnerdrickat måtte bibehållas.

I departementschefens anförande har denna fråga sammanförts med frågan om starkölsförbud. Departementschefen har nämligen ansett, att tillgång till bättre maltdryck än det nuvarande pilsnerdrickat borde beredas, och fördenskuil undersökt, huruvida dylik tillgång med mindre olägenhet kunde erhållas genom medgivande av försäljning av starköl eller genom flyttande av maximigränsen för pilsnerdrickats alkohol- och extrakthalt, i syfte att möjliggöra tillverkning av en hållbarare och för den allmänna smakriktningen mera tilltalande dryck än det nuvarande pilsnerdrickat. Efter att hava såsom resultat av gjorda undersökningar uttalat, att en mindre höjning av berörda gräns icke ur nykterhetssynpunkt skulle kunna medföra vådor, anför departementschefen, att frågan om maltdryckslagstiftningen enligt hans mening lämpligast borde lösas på det sätt, att det bestående provisoriska starkölsförbudet gjordes permanent, men att en förbättring av pilsnerdrickat möjliggjordes. Med godkännande av kontrollstyrelsens ståndpunkt föreslår departementschefen därför en höjning av pilsnerdricksgränsen på sätt propositionen innehåller.

*Utskottets
yttrande om
höjning av
pilsnerdricks-
gränsen.*

Utskottet biträder departementschefens uppfattning om möjligheten att höja ifrågavarande gränser, utan att därigenom olägenheter förändas, vilka övertäga betydelsen därav, att genom en sådan höjning starkölsförbudet möjliggöres. Även ur andra synpunkter lär en förbättring av pilsnerdrickat vara önskvärd. Utskottet finner sig alltså böra tillstyrka viss höjning av pilsnerdricksgränsen. Utskottet delar jämväl den uppfattningen, att tillräcklig trygghet och kontroll icke erhålles, om gränsen mellan maltdrycksklasserna bestämmes allenast efter extrakthalten, och utskottet kan alltså icke tillstyrka bifall till herr Lindblads och herr Euréns m. fl. yrkanden i sistnämnda avseende.

Vad angår de procenttal, vid vilka de höjda maximigränserna för pilsnerdrickats alkohol- och extrakthalt böra sättas, har utskottet av

departementschefens redogörelse för den verkställda utredningen inhämtat, att de sakkunniga, vilka yttrat sig i frågan, ävensom de flesta av de hörda myndigheterna förordat gränsernas bestämmande något högre, än vad Kungl. Maj:t sedermera föreslagit, eller till 3.2 viktprocent alkohol och en extrakthalt hos stamvörten av 10.5 procent. Då skillnaden mellan de av Kungl. Maj:t och de sålunda av sakkunniga förordade gränserna är så ringa, att densamma icke ur nykterhetssynpunkt kan tillmätas någon egentlig betydelse, lärer frågan om gränsernas rätta bestämmande huvudsakligen vara av teknisk natur. Vid sådant förhållande har utskottet ansett sig böra följa den mening, som omfattas av de på området sakkunniga, och förordar alltså, att de nyssnämnda, högre procenttalen antagas.

Därest pilsnerdricksgränsen bestämmes på sätt utskottet sålunda anser lämpligt, torde icke samma skäl som enligt propositionen förefinnas för den säkerhetsmarginal i fråga om utfallet av brygderna och med hänsyn till analys svårigheter, som avsetts med de s. k. remedierna. Det lärer skäligen kunna fordras, att de av utskottet föreslagna gränserna noggrant iakttagas, så att bryggerierna hellre hålla sig något därunder än de riskera ett överskridande av desamma. Utskottet föreslår alltså, att, vad beträffar pilsnerdricksgränsen, remediebestämmelserna uteslutas ur förslaget. Det lärer emellertid vara uppenbart, att, vare sig dylika stadganden inflyta i förordningen eller ej, det är av vikt, att sådana bestämmelser utfärdas, varigenom säkerhet erhålles för att de analyser, som skola ligga till grund för ingripande mot försumliga tillverkare, verkställas på ett betryggande sätt. Erfarenheten lärer nämligen hava visat, att teknisk analys av maltdrycker med avseende på alkoholhalten är förbunden med vissa svårigheter och att sådan analys, om den icke utföres med synnerlig omsorg, kan lämna ganska missvisande resultat. Det är emellertid utskottets förvissning, att detta förhållande kommer att tillbörligen beaktas vid maltdryckskontrollens utövande i praktiken. Vid nu angivna förhållanden torde remediebestämmelsernas borttagande icke vara ägnat att vålla bryggerierna svårigheter.

I samband med frågan om gränsbestämningarna mellan de olika maltdrycksklasserna har utskottet till behandling företagit ett spørsmål, vilket tidigare varit föremål för riksdagens övervägande men icke nu gjorts till föremål för förslag från Kungl. Maj:t, nämligen rörande fastställande i lagstiftningen av en minimigräns för extrakthalten hos den stamvört, med vilken maltdrycker må i bryggeri inbryggas.

Minimigräns
för extrakt-
halten i svag-
drioka.

Historik.

Vid 1917 års riksdag föreslogs i en inom andra kammaren väckt motion (nr 159) bland annat, att riksdagen måtte besluta sådan ändrad lydelse av § 28 i 1907 års förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, att en minimigräns i fråga om vörtens extrakthalt, då jästen tillsättes, på 3.5 procent bleve föreskriven. Bevillningsutskottet, till vars behandling motionen hänvisades, inhämtade i frågan yttrande från kontrollstyrelsen. I det i anledning härav avgivna yttrandet anförde styrelsen i förevarande del följande:

»I likhet med motionären anser kontrollstyrelsen önskvärt, att åtgärder vidtagas i syfte att höja svagdrickats kvalitet eller att hindra en kvalitetsförsämring hos detsamma. Åtgärder i detta avseende torde vara särskilt påkallade ur den synpunkten, att svagdricka i stor omfattning förtäres inom de breda lagren. Under tillverkningsåret 1915—1916 tillverkades av svagdricka 1,299,878.8 hektoliter och av samtliga övriga maltdrycker 1,332,116.7 hektoliter. Då på grund av rådande förhållanden det synes antagligt, att höga mjölkpris under lång tid framåt komma att bli rådande, är det icke osannolikt, att svagdricka i åtskilliga fall kan komma att användas som en ersättningsdryck för mjölk. Med hänsyn härtill synes därför uppställandet av vissa minimifordringar på egenskaperna hos svagdrickat vara välbetänkt.

Enligt motionärens förslag skulle en garanti mot en tilltagande försämring av svagdrickat ernås genom att föreskriva, att maltdryck icke får hålla lägre extrakthalt än 3.5 procent.

Det kan, enligt kontrollstyrelsens mening, ifrågasättas, huruvida den föreslagna minimigränsen verkligen blir i stånd att motverka en kvalitetsförsämring. Enligt vad senaste för kontrollstyrelsen tillgängliga rapporter rörande tillverkningen i svagdricksbryggerierna utvisa, har extraktstyrkan i regel överskridit 3.5 procent. Medeltalet har under tillverkningsåret 1915—1916 varit omkring 4.2 procent. Därest en minimigräns av 3.5 procent extrakthalt legaliseras, kan det befaras, att bryggerierna i allmänhet minska extrakthalten, så att den kommer att ligga strax ovanför ifrågasatt minimigräns, något som skulle hava till följd en faktisk försämring av svagdrickat. Det synes kontrollstyrelsen därför kunna ifrågasättas, huruvida icke minimigränsen för extrakthalten borde sättas till 4 procent. Då emellertid tillgången på malt för närvarande är synnerligen knapp och åtgärder visat sig erforderliga för en utdrygning av maltet, vill kontrollstyrelsen med hänsyn härtill icke avstyrka, att minimiextrakthalten under nuvarande förhållanden sättes till 3.5 procent. När normala förhållanden återinträtt, torde emellertid minimiextrakthalten bli 4 procent. För ernående härav föreslår kontrollstyrelsen sådan ändring i maltdryckstillverkningsförordningen, att minimiextrakthalten föreskrives vara 4 procent, men att i ett särskilt övergångsstadgande förklaras, att, utan hinder av vad sålunda stadgats, maltdrycker få tillsvidare inbryggas med en lägsta stamvörtstyrka av 3.5 procent, intill dess Kungl. Maj:t med hänsyn till rådande förhållanden finner skäligt upphäva stadgandet ifråga.

Den föreslagna bestämmelsen om minimiextrakthalt bör erhålla sin plats i 3 § av förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Enligt kontrollstyrelsens uppfattning kommer den sålunda ifrågasatta anordningen ur kontrollsynpunkt icke att medföra några svårigheter. På grund av gällande särskilda föreskrifter rörande kontrollen vid maltdrycksbryggerierna (meddelade den 9 september 1907 av den centrala kontrollmyndigheten) åligger det tillsyningsman att besöka det bryggeri, där han är anställd, minst två gånger i veckan, och bör tiden för besöken så avpassas, att han kan närvara vid vörtens provning före jästens tillsättning. Därvid kan tillsyningsmannen genom en enkel avläsning medelst sackarometer förvissa sig om, att extrakthalten håller sig inom föreskrivna gränser.»

Efter att hava återgivit detta yttrande anförde utskottet i sitt i ämnet avgivna betänkande (nr 50), att utskottet, som ansåge det vara ett viktigt nykterhetsintresse, att svagdricka av god kvalitet tillhandahölles allmänheten, för sin del velat tillstyrka en lagstiftningsåtgärd av den ifrågasatta innebörden. Beträffande bestämmandet av extrakthaltens minimum hade utskottet funnit vad kontrollstyrelsen därom anfört övertygande och tillstyrkte sålunda bestämmelser av innehåll, att 4 procent fastställdes såsom minimum, men att, med hänsyn till den då rådande bristen på malt, extrakthalten finge tills vidare gå ned till 3.5 procent. Utskottet föreslog därför sådana ändringar i maltdryckstillverkningsförordningen, att maltdryck icke skulle få inbryggas med en stamvört, vilkens extrakthalt understeg 4 procent, samt därjämte en övergångsbestämmelse av innehåll, att, intill dess Konungen funne skäl upphäva medgivandet, stamvärten finge gå ner till 3.5 procent. Vid betänkandet vore fogade reservationer dels av herr Röing, dels ock av herr Lyckholm m. fl., vilka sistnämnda anförde, att under dåvarande förhållanden en lagstadgad minimigräns för extrakthalten hos svagdrickat icke borde förordas. Även om under normala förhållanden inga betänkligheter mot ett sådant lagstadgande skulle kunna göras, syntes nämligen den rådande knappa tillgången på spannmål göra det till en bjudande plikt att på alla områden iakttaga den största sparsamhet.

Utskottets hemställan bifölls utan votering av andra kammaren, varemot första kammaren avslag densamma. Frågan hade sålunda förfallit.

I kontrollstyrelsens nyss återgivna yttrande anfördes, att medeltalet för extrakthalten i svagdricksbryggerierna tillverkningsåret 1915—1916 utgjorde omkring 4.2 procent. Enligt utskottet tillhandakomna upplysningar har medelextrakthalten i svagdrickat numera ytterligare nedgått och utgjorde under tillverkningsåret 1921—1922 ungefär 3.8 procent. Medeltalet för extrakthalten vid de särskilda av rikets 374 skattefria bryggerier utgjorde under samma tillverkningsår för 16 bryggerier mellan 2

*Utskottets
yttrande.*

och 2.5 procent, för 38 bryggerier mellan 2.5 och 3 procent, för 82 bryggerier mellan 3 och 3.5 procent, för 73 bryggerier mellan 3.5 och 4 procent och för 165 bryggerier över 4 procent. Då en extrakthalt av minst 4 procent lär erfordras för erhållande av ett ordinärt så kallat fatsvagdricka, torde dessa siffror utvisa, att behov alltså förefinnes av lagstiftning rörande viss minsta extrakthalt hos svagdrickat, detta i syfte att höja dess kvalitet eller motverka försämring av densamma. Med hänsyn till den utbredda användningen av svagdricka såsom måltidsdryck i mindre bemedlade hem är det av särskild vikt att tillse, att den vara, som vid köp av svagdricka erhålles, är av tillfredsställande beskaffenhet. Såsom 1917 års bevillningsutskott anförde, lär det även ur nykterhetssynpunkt vara av betydelse, att svagdricka av god kvalitet tillhandahålles allmänheten, då härigenom förbrukningen av de starkare maltdryckerna kan tänkas bli minskad. Enligt verkställd undersökning skulle införande av en minimigräns icke i kontrollhänseende medföra några svårigheter, liksom ej heller i bryggeritekniskt avseende. Landets svagdricksbryggare synas icke heller hava något att invända mot en dylik lagstiftning. I en till finansdepartementet ställd skrivelse av den 18 april 1923, varav utskottet varit i tillfälle att taga del, har styrelsen för Sveriges svagdricksbryggareförening förklarat, att, såvitt styrelsen hade sig bekant, föreningens medlemmar icke hade något att erinra mot förslag om lagstadgad minimigräns. Styrelsen uttalar för sin del den önskan, att i lag måtte föreskrivas, att extrakthalten i svagdricka icke får understiga 4 procent. I skrivelsen upplyses även, att maltkostnaden för framställning av vört av olika styrka utgör för treprocentig vört omkring 1 krona 44 öre per hektoliter och för fyraprocentig vört 1 krona 92 öre per hektoliter. En höjning av extrakthalten i stamvörten med en procent motsvarar alltså en ökning i tillverkningskostnaderna av icke fullt ett halvt öre per liter.

Vad sålunda anförts har givit utskottet anledning att i den föreslagna förordningen om tillverkning och beskattning av maltdrycker inarbeta bestämmelser av innehåll, att i bryggeri maltdryck icke får inbryggas med en stamvört av lägre extrakthalt än fyra procent.

Frågan om de
maltstarka
men alkohol-
svaga malt-
dryckerna.

I de av herr Carl Gustaf Ekman m. fl. och av herr Bengtsson i Norup m. fl. väckta motionerna har bland annat hemställts, att sådana ändringar måtte vidtagas i maltdryckstillverkningsförordningen, att medgivande lämnades för tillverkning av maltdrycker, innehållande högst 2.25 volymprocent alkohol men inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt även kunde överstiga 6 procent, samt att för tillverkning

av detta slags maltdrycker skattefrihet medgäves, ävensom att sådan tillverkningsrätt tillerkändes varje bryggeri — och således även skattefritt sådant — som av kontrollstyrelsen prövades vara utrustat med erforderliga tekniska och andra resurser.

De av motionärerna sålunda framställda yrkandena — varmed icke torde avses införande av drycker med högre extrakthalt än den, som kan komma att bli fastställd som maximigräns för maltdrycker av andra klassen — överensstämmer med förslag, som ingick i det av de så kallade maltdryckssakkunniga framlagda betänkandet. Dessa sakkunniga föreslogo nämligen införande av två nya maltdryckstyper, dels »maltdricka», omfattande de drycker, som sålunda torde avses i motionerna, och dels »maltöl», med pilsnerdrickats alkoholhalt men högre extrakthalt. De sakkunniga förutsatte emellertid icke annat än att rätten till tillverkning av dylika drycker skulle förbehållas de *skattepliktiga* bryggerier, som erhöle tillstånd till sådan tillverkning, samt att dryckerna skulle bli underkastade beskattning. I båda dessa avseenden gå nämnda motioner längre, då däri föreslås, ej mindre att även svagdricksbryggerierna skulle få tillverka dylikt »maltdricka», än även att detsamma skulle undantagas från beskattning.

Kontrollstyrelsen ansåg sig i sitt förslag till maltdryckstillverkningsförordning icke kunna biträda de sakkunnigas förslag i berörda hänseende. I avgivet yttrande över framställning från svagdricksbryggerierna om rätt till tillverkning av maltdricka, vilket yttrande finnes som bilaga fogat vid förevarande proposition, behandlar kontrollstyrelsen även frågan om rätt till dylik tillverkning vid skattefria bryggerier. Kontrollstyrelsen erinrar därvid om ett uttalande av maltdryckssakkunniga, att det syntes dem uppenbart, att en sådan nödvändighetsvara för de minst bemedlade lagren som svagdricka alltjämt borde förbli skattefri, men att däremot den maltstarkare drycken, maltdricka, vilken finge anses som en kvalitetsvara och ej representerade en dylik inarbetad nödvändighetsvara, väl kunde tåla beskattning. Kontrollstyrelsen anför vidare, att enligt dess mening, om tillverkning av maltdricka medgäves jämväl vid skattefria bryggerier, olägenheter ur kontrollsynpunkt skulle göra sig gällande. Skulle det stora flertalet svagdricksbryggerier börja tillverka maltdricka, vore en synnerligen ingående och kostsam kontroll erforderlig å dessa bryggeriers tillverkning. Skulle sagda tillverkning därjämte bli skattefri, uppkomme frågan om en principiell omläggning av beskattningen såsom ofrånkomlig konsekvens.

Kungl. Maj:ts förslag — som icke utgår från annat än att ifrågavarande drycker skulle bliva skattepliktiga — ställer sig avvisande till införande av desamma. De skäl, som anföras för denna ståndpunkt, äro dels risken att dylika drycker skulle missbrukas genom medelst efterjäsning åstadkommen ökning av alkoholhalten, dels att det knappast vore att förvänta, att dylika drycker skulle bliva föremål för någon mera allmän efterfrågan i lojalt syfte.

*Utskottets
yltrande.*

Enligt utskottets förmenande torde emellertid starka skäl tala för att möjlighet beredes till lättare erhållande av sådana maltstarka men alkoholsvaga drycker, som i motionerna avses. Sant är visserligen, att redan enligt gällande lagstiftning, liksom jämligt den i propositionen föreslagna, tillverkning av dylika drycker kan förekomma i de skattepliktiga bryggerierna. Men dessa drycker bliva hänförliga till klass II och sålunda underkastade strängare försäljningsbestämmelser än svagdricka, varjämte de bliva föremål för beskattning. Särskilt den första av dessa båda omständigheter torde hava kraftigt bidragit till att konsumtionen i vårt land av dylika drycker varit endast obetydlig. Emellertid lär det vara en allmän önskan bland de organiserade nykterhetsvännerna, att ifrågavarande slags drycker kunde tillhandahållas under sådana former, att de bleve för dem tillgängliga. Det torde även ur allmän synpunkt vara ett tydligt nykterhetsintresse, att de, som så önska, äga tillgång till en maltdryck, mera välsmakande än det nuvarande svagdrickat, men alkoholsvagare än det pilsnerdricka, som kommer att kunna tillverkas. Vid tillmötesgående av motionärernas önskemål kunna emellertid vissa svårigheter uppstå såväl beträffande tillverkningskontrollen som i fråga om skattesystemet, vilka svårigheter bland annat sammanhånga därmed, att det av olika skäl icke lär vara lämpligt eller ens möjligt att inskränka rätten att tillverka ifrågavarande drycker till de bryggerier, som äga tillverka maltdrycker av andra klassen. Kontrollstyrelsen har ur dylika synpunkter uttalat en uppfattning, som utmynnar i ett avstyrkande. Oaktat det intresse, utskottet hyser för en lösning av frågan, anser sig icke heller utskottet i det läge, vari densamma nu befinner sig, kunna tillstyrka motionärernas förslag. Enligt utskottets förmenande är emellertid frågan av den betydelse, att den bör göras till föremål för grundligare undersökning än hittills skett. Utskottet anser därför, att riksdagen bör i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och under vilka förutsättningar medgivande må kunna i lagstiftningen lämnas att, jämväl i för närvarande skattefria bryggerier, tillverka maltdrycker, vilka äga en högsta extrakthalt, motsvarande den för maltdrycker av andra

klassen fastställda, och en högsta alkoholhalt, lika med den för malt-drycker av första klassen gällande, och vilka i försäljuingshänseende kunna likställas med maltdrycker av sistnämnda klass. Under utredningsarbetet bör tydligen undersökas, icke blott huruvida och under vilka former tillverkningen av dylika drycker bör göras fri från skatt, utan även huruvida dryckerna böra få tillverkas vid alla bryggerier eller endast vid sådana, som erhållit tillstånd till tillverkning därav, och huru under de olika förutsättningarna erforderlig kontroll skall med minsta kostnad kunna åvägbringas.

I fråga om den i propositionen föreslagna omläggningen av kontrollsystemet har i de av friherre Fleming m. fl. och av herr Lithander väckta motionerna yrkats, att propositionen i denna del måtte av riksdagen avslås och att således det nu gällande kontrollsystemet måtte bibehållas, blott med viss mindre väsentlig ändring. Som skäl för detta yrkande har anförts i huvudsak, att den av Kungl. Maj:t genom omläggningen i utsikt ställda kostnadsminskningen skulle på ett säkrare sätt kunna vinnas endast genom att kontrollörernas enligt den nuvarande ordningen föreskrivna besök vid bryggerierna inskränktes från tre till två i veckan.

Omläggning
av kontroll-
systemet.

Lika med Kungl. Maj:t finner utskottet det angeläget, att kostnaderna för maltdryckskontrollen nedbringas. Då genom en omläggning av kontrollsystemet på sätt i propositionen föreslagits otvivelaktigt en betydlig kostnadsbesparing skulle vinnas samt förslaget även i övrigt måste anses medföra vissa avsevärda fördelar, bland annat såsom en förberedelse till eventuell övergång till ett produktbeskattningsystem, har utskottet funnit sig böra tillstyrka vad propositionen innehåller i denna del och alltså i förevarande avseende avstyrka bifall till nämnda motioner. Utskottet har icke heller funnit någon anledning till erinran mot de grunder för närmare ordnande av kontrollen genom föreskrifter av Kungl. Maj:t och kontrollstyrelsen, som, enligt vad av departementschefen och kontrollstyrelsen upplysts, äro avsedda att i händelse av bifall till propositionen tillämpas.

Utskottets
yttrande.

I förevarande proposition föreslås av statsfinansiella skäl en höjning av maltskatten från nuvarande belopp, nämligen 17 öre för de första 100,000 kilogrammen malt, som under visst tillverkningsår tillverkas vid bryggeri, där även andra maltdrycker än av första klassen få tillverkas, 20 öre för nästa 100,000 kilogram och 23 öre för varje kilogram utöver 200,000 kilogram, till respektive 67, 71 och 75 öre per

Förhöjning
av malt-
skatten.

kilogram för samma skatteklasser, som nyss angivits. I samband därmed föreslås, att det belopp, med vilket restitution av skatt erhålles för malt, som i skattepliktigt bryggeri omedelbart användes vid tillverkning av svagdricka, skall höjas från 14 öre per kilogram till 63 öre per kilogram.

I de av friherre Fleming m. fl. i första kammaren samt herr Lithander i andra kammaren väckta motionerna föreslås i förevarande hänseende, att skattesatserna måtte bestämmas till respektive 38, 42 och 46 öre samt restitutionsbeloppet till 36 öre, allt per kilogram. Det huvudsakliga skälet för detta förslag är att en skattehöjning av den av Kungl. Maj:t föreslagna storleken skulle bli ödesdiger såväl för industrien som även indirekt för staten. Redan en fördubbling av skatten innebure en så avsevärd ökning av densamma, att man väl kunde riskera, att den minskade omsättning, som därav bleve en följd, kunde komma att motverka den beräknade höjningen av skatteintäkterna. I motionerna föreslås vidare, att skillnaden mellan lägsta skattesatsen och restitutionsbeloppet för svagdricksmalt — vilken skillnad för närvarande utgör 3 öre och i propositionen föreslås ökad till 4 öre, allt för kilogram — måtte bestämmas till 2 öre per kilogram.

I den av herr Strömberg väckta motionen föreslås, att, i syfte att underlätta övergång till skattepliktig tillverkning för de för sådan tillverkning rustade svagdricksbryggerierna, den föreslagna skatteskalen måtte omläggas så, att de mindre bryggerierna komme i åtnjutande av något större lindring i beskattningen än som i propositionen föreslås. I sådant syfte yrkas i motionen, att för varje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret avverkade 50,000 kilogrammen malt måtte utgå med 50 öre per kilogram i stället för i propositionen föreslagna 67 öre per kilogram.

I en till bevillningsutskottet ställd skrivelse har Svenska bryggareföreningen förklarat sig instämma i de av friherre Fleming m. fl. och av herr Lithander väckta motionerna. Föreningen vänder sig även mot den föreslagna skatteskalen under anförande, att enligt denna skala skillnaden mellan skattesatserna vore för liten, vilket komme att åstadkomma rubbning i bryggeriernas inbördes konkurrensförhållanden; skillnaden mellan skattesatserna borde bibehållas åtminstone vid samma proportion till dessa satser som för närvarande. Beträffande storleken av restitutionen för svagdricksmalt anför föreningen, att anledning icke syntes förefinnas att öka skillnaden mellan lägsta skattesatsen och restitutionsbeloppet och därigenom försvåra den extra belastning av de skattepliktiga bryggerierna till de skattefrias förmån, som denna skillnad innebure.

Vad först angår frågan om höjning av maltskatten i och för sig, anser sig utskottet i huvudsak böra tillstyrka bifall till propositionen. Utskottets mening är nämligen, att, då staten nu för bestridande av sina utgifter är i behov av ökade skatteintäkter, maltskatten är ett område, där erforderlig inkomstökning kan beredas, detta även oavsett, huruvida statsverkets tillstånd kommer att medgiva den i samband med malt-skattens höjning ifrågasatta sänkningen av omsättnings- och utskänknings-skatten för spritdrycker. Ehuru synnerligen kraftig, lärer vidare den föreslagna skattehöjningen icke vara av en storlek, som bör möta avgörande betänkligheter. Utskottet kan sålunda icke tillstyrka bifall till de förstnämnda båda motionerna, i vad däri förordas en lägre skatteskala.

I fråga därefter om skillnaden mellan olika skattesatser samt det i herr Strömbergs motion framställda önskemålet om beredande av större lättnad för de mindre bryggerierna, anser utskottet visserligen, att en så kraftig nedsättning för de först avverkade maltmängderna, som förordas i nämnda motion, skulle komma att i alltför hög grad inverka på konkurrensförhållandena mellan olika bryggerier. Tillräckliga skäl synas icke heller förefinnas för en uppdelning av den nuvarande lägsta skatteklassen, omfattande de första 100,000 kilogrammen, i två klasser. Däremot finner utskottet det syfte, som torde ligga till grund för motionen, lämpligare kunna, åtminstone delvis, vinnas på det sätt, att skillnaden mellan de olika skattesatserna något ökas. Genom en dylik ökning skulle även de av bryggareföreningen uttalade önskemålen i viss mån kunna tillmötesgå. Såsom i departementschefens anförande yttrats, bör man emellertid vid en dylik ökning framgå med stor försiktighet. Utskottet har därför stannat vid den uppfattningen, att de föreslagna skattesatserna endast böra i så måtto ändras, att skatten bestämmes för den lägsta skatteklassen till 65 öre, för nästa skatteklass till 70 öre och för den högsta skatteklassen fortfarande till 75 öre, allt per kilogram. En dylik ändring torde icke komma att i nämnvärd mån inverka på den väntade inkomsten av skatten. Vad angår restitutionsbeloppet för svagdricksmalt, håller utskottet före, att anledning icke finnes att öka skillnaden mellan detta belopp och den lägsta skattesatsen, och föreslår alltså, att restitutionsbeloppet bestämmes till 62 öre per kilogram.

De av Kungl. Maj:t föreslagna och av utskottet i huvudsak förordade nya skattebestämmelserna äro, i likhet med maldryckstillverkningsförordningen i övrigt, avsedda att träda i kraft den 1 nästkommande oktober. Detta innebär, att endast drycker, till vilka använts

malt, krossat efter nämnda dag, direkt drabbas av den höjda skatten. Då det nu bestående så kallade starkölsförbudet blott avser införsel och försäljning av de starkare maltdryckerna, äga emellertid bryggerierna möjlighet att redan före skattehöjningens inträdande påbörja tillverkningen av sådana maltdrycker, som icke för närvarande men, därest utskottets förslag bifalles, efter den 1 oktober kunna få försälas inom landet. För det i de sålunda före sistnämnda dag tillverkade dryckerna ingående maltet kommer enligt propositionen att erläggas skatt endast efter de nu gällande, lägre skattesatserna. Då det knappast är att antaga, att bryggerierna vid försäljning av maltdrycker efter den 1 oktober detta år komma att vid prissättningen göra skillnad mellan sådana drycker, för vilka betalats den lägre skatten, och sådana, som drabbas av den höjda skatten, torde allmänheten komma att för förstnämnda drycker få erlägga en med skatteökningen motiverad prisförhöjning, vilken icke kommer statsverket till godo. Enär detta icke syntts utskottet lämpligt, liksom det ej heller torde vara förenligt med tidigare tillämpade principer, har utskottet tagit under övervägande åtgärder, så beskaffade, att åtminstone större delen av skattepliktiga maltdrycker, tillverkade före men avsedda att försälas efter den 1 oktober, skulle komma att drabbas av skattehöjningen. Utskottet har då stannat vid att föreslå införande av en särskild maltskatt, motsvarande skillnaden mellan den lägsta skattesatsen jämlikt gällande förordning och lägsta skatten enligt utskottets förslag eller sålunda utgörande 48 öre per kilogram, oberoende av efter vilken skattesats enligt maltdryckstillverkningsförordningen det malt beskattas, som drabbas av den särskilda skatten. Denna skatt bör tydligen utgå för malt, som under viss tid före den 1 oktober 1923 avverkas för maltdryckstillverkning. Nämnda tid bör avpassas så, att av den särskilda skatten icke drabbas någon väsentlig del av maltdrycker, avsedda att förbrukas före den 1 oktober, men å andra sidan så, att skatten träffar så mycket som möjligt av de drycker, vilka komma att försälas efter samma dag. Då den vanligaste lagringstiden för pilsnerdricka för närvarande torde vara omkring sex veckor, har utskottet, efter inhämtande av upplysningar från sakkunniga personer, funnit sig böra föreslå, att den ifrågasatta särskilda maltskatten skall avse malt, som avverkas under tiden från och med den 16 augusti till och med den 30 september innevarande år. Skatten bör enligt utskottets förmenande lämpligen betalas på en gång i efterskott inom den tid för skattebetalning i efterhand, som finnes föreskriven i gällande maltdryckstillverkningsförordning. Därvid synes den tillverkare, som erhållit anstånd med erläggande av den vanliga maltskatten,

böra åtnjuta sådant anstånd även beträffande förevarande skatt. Då den särskilda maltskatten avser tid före den 1 oktober 1923, bör densamma tydligen erläggas i den för närvarande gällande ordningen och sålunda ingå till länsstyrelserna. I fråga om restitution av skatt för malt, omedelbart använt till svagdrickstillverkning eller till drycker, som exporteras, samt eftergift av skatt för skadat malt eller för malt, använt till skadad produkt, torde böra gälla, att den, som erhåller sådan restitution eller eftergift, skall äga återbekomma jämväl vad som för samma myckenhet malt erlagts i särskild maltskatt eller, om denna skatt då ännu icke erlagts, vid betalningen av den särskilda maltskatten göra avdrag för så mycket av denna skatt, som belöper å myckenhet, för vilken restitution eller eftergift erhållits. För kontroll över och organiserande av uppbörden av den särskilda maltskatten m. m. lära erfordras vissa närmare föreskrifter, vilka torde få utfärdas av Kungl. Maj:t eller, om Kungl. Maj:t så förordnar, av kontrollstyrelsen.

I överensstämmelse med de grunder, som utskottet sålunda utvecklat, har utskottet låtit upprätta *förslag till förordning om särskild maltskatt*, vilket förslag ingår i utskottets hemställan här nedan.

Utskottet övergår härefter till att redogöra för de av utskottet föreslagna ändringarna i den i propositionen framlagda författnings-texten, i den mån desamma icke omedelbart framgå av vad redan anförts.

Special-
motivering.

Förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

2 §.

Såsom ett tredje moment har i 2 § införts bestämmelse om att i bryggeri maltdryck icke må tillverkas med stamvört av lägre extrakthalt än 4 procent. Denna bestämmelse kompletteras dels med straffbestämmelser i 46 och 48 §§, till vilka utskottet senare återkommer, dels ock med nyinförda stadganden i 22 och 37 §§ av innehåll, att vid tillverkning av maltdryck i skattepliktigt bryggeri liksom i skattefritt bryggeri vörten, då jästen tillsättes, icke får äga lägre extrakthalt än 4 procent, och att stamvörten ej heller efter jästens tillsättande får beredas lägre ursprunglig extrakthalt än den nämnda.

7 §.

I de av herr Lindblad och herr Eurén m. fl. väckta motionerna har i sammanhang med förslag om att gränsen mellan olika malt-

drycksklasser måtte bestämmas endast efter extrakthalten hemställts, att i 7 § åläggandet för kontrollstyrelsen att övervaka saluförda maltdryckers alkoholhalt och extrakthalt måtte utbytas mot sådant åläggande beträffande den ursprungliga extrakthalten. Av vad förut anförts har framgått, att utskottet icke kunnat biträda motionärernas förslag rörande gränsbestämningen mellan maltdrycksklasserna. Då emellertid vad som skall övervakas och kontrolleras icke är halten av extrakt i den färdiga drycken utan extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken inbryggs, har det synts utskottet vara lämpligt, att till förtydligande härav, i överensstämmelse med motionen, i paragrafen utsäges, att kontrollen skall avse den *ursprungliga* extrakthalten.

Då kontrollstyrelsens uppsikt över saluförda maltdryckers lagenliga beskaffenhet uppenbarligen bör omfatta även den föreskrivna minimiextrakthalten, har bestämmelse härom införts i denna paragraf.

I samband med denna paragraf erinras om vad utskottet i annat sammanhang anført därom, att vid kontrollen över de fastställda maximi-gränsernas iakttagande hänsyn bör tagas till svårigheten att erhålla fullt exakta analyser.

9 §.

9 § innehåller stadgande om det s. k. koncessionstvånget, d. v. s. därom att, utom i visst undantagsfall, skattepliktig tillverkning icke får börjas i visst bryggeri, förrän Kungl. Maj:t därtill lämnat tillstånd. I anledning av framställning från Sveriges svagdricksbryggareförening om utsträckt möjlighet för svagdricksbryggerierna att erhålla tillstånd till skattepliktig tillverkning har i departementschefens yttrande angående förevarande proposition anförts, att det vore departementschefens avsikt att, därest ifrågavarande förslag till maltdryckslagstiftning i det väsentliga vunne riksdagens bifall och uttalande av riksdagen i annan riktning icke gjordes, förorda en sådan behandling av ansökningar rörande rätt till skattepliktig tillverkning, att tillstånd till tillverkning av pilsnerdricka meddelades skattefritt bryggeri under vissa i yttrandet noggrant angivna förutsättningar.

I de av friherre Fleming m. fl. och herr Lithander avgivna motionerna har bland annat hemställts, att riksdagen måtte uttala, att några ändringar i grunderna för koncessionstvånget icke borde vidtagas.

Utskottet finner emellertid, att det ur vissa synpunkter måste anses lämpligt, att en sådan mindre sträng praxis vid behandling av koncessionsansökningar, som av föredragande departementschefen ifråga-

satts, vinner tillämpning, och utskottet har därför icke ansett sig böra göra något uttalande i den av motionärerna föreslagna riktningen.

22 och 37 §§.

Beträffande de i 22 och 37 §§ vidtagna ändringarna, vilka bestå däri, att till förstnämnda paragraf lagts ett nytt moment 2 och att 1 mom. första stycket av den senare paragrafen gjorts till föremål för omredigering, hänvisas till vad därom anförts under 2 §.

46 §.

I 46 §, som innehåller bestämmelserna om ansvar för överskridande i skattepliktigt bryggeri av de fastställda pilsnerdricksgränserna, hava vidtagits de ändringar, som ansetts böra följa av utskottets förslag om uteslutande beträffande nämnda gränser av de s. k. remedierna. Emellertid har, med bibehållande i visst avseende av Kungl. Maj:ts förslag, för ifrågavarande förseelser upptagits en dubbel straffskala. Det har nämligen synts utskottet rimligt, att i fråga om ett överskridande av maximigränsen, som förekommit endast beträffande en viss enstaka brygd och i övrigt i ringa omfattning, och i fråga varom uppenbar vårdslöshet icke kan läggas tillverkaren till last, ansvaret är lägre än för övriga förseelser mot paragrafen.

I ett nytt 2 mom. av paragrafen hava införts bestämmelser om ansvar för det fall, att i skattepliktigt bryggeri den fastställda minimigränsen för extrakthalten icke iakttages vid svagdrickstillverkning. Dylik förseelse har ansetts böra drabbas av lika strängt straff som överskridande av maximigränserna. Jämväl för detta fall torde emellertid under nyss angivna förutsättningar lindrigare ansvar böra kunna inträda.

48 §.

Då enligt utskottets förslag remediebestämmelserna skola bibehållas beträffande svagdricksgränsen, föranledes icke någon ändring i straffbestämmelserna i 48 § 1 och 2 mom. om överskridande av dessa gränser i skattefritt bryggeri. I ett nytt 3 mom. hava upptagits bestämmelser rörande brott mot minimigränsen för extrakthalten i svagdricka, vilka bestämmelser överensstämja med de regler, som för motsvarande fall föreslagits för skattepliktiga bryggerier och för vilka utskottet nyss redogjort. Här har sålunda icke upptagits det i paragrafens första moment förekommande fängelsestraffet.

I ett särskilt mom. 4 hava upptagits bestämmelserna om skyldighet att erlägga den skatt, som genom förbrytelse mot förevarande paragraf undandragits statsverket.

56 §.

Då det, liksom i fråga om överskridande av gränserna mellan maltdrycksklasserna, synes böra gälla, att förseelser mot reglerna om minimigräns för extrakthalten icke skola åtalas annat än efter anmälan från kontrollstyrelsen, hava de föreslagna tilläggen till 46 och 48 §§ icke föranlett något ändringsförslag beträffande 56 §.

Övergångsbestämmelserna.

Förevarande förordning är avsedd att träda i kraft den 1 nästkommande oktober, då nytt tillverkningsår tager sin början. Utskottet föreslår icke någon ändring därutinnan men erinrar om vad utskottet förut anfört rörande inträdande av viss högre skatt redan före det förordningen träder i kraft.

Övriga författningsförslag.

De i propositionen jämte förslaget till ny maltdryckstillverkningsförordning framlagda författningsförslagen hava icke givit anledning till någon erinran från utskottets sida. Beträffande de yrkanden, som i de av friherre Fleming m. fl. och herr Lithander väckta motionerna ävensom i de av herr Lindblad samt av herr Eurén m. fl. väckta motionerna framställts med avseende å förslaget till förordning angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl har utskottet i det föregående uttalat sig.

Utöver de yrkanden, som av utskottet beaktats vid behandlingen av de särskilda i propositionen berörda huvudfrågorna, innehålla vissa av de i ämnet väckta motionerna yrkanden om ändringar i speciella avseenden av ifrågavarande författningsförslag. Vad sålunda föreslagits har utskottet funnit icke vara av beskaffenhet att föranleda ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte,

med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 131, i vad den innefattar förslag till förordning om tillverkning och beskattning av malt-drycker, icke kunnat oförändrat bifallas, och

med bifall till vad Kungl. Maj:t i övrigt i propositionen föreslagit, ävensom

med anledning av motionerna i första kammaren, nr 197, av herr Strömberg, nr 198, av friherre Fleming m. fl., och nr 199, av herr Lindblad, samt i andra kammaren, nr 280, av herr Lithander, och nr 281, av herr Eurén m. fl., samt

med avslag å vad som yrkats under a) i motionerna nr 200 i första kammaren av herr Carl Gustaf Ekman m. fl. och nr 282 i andra kammaren, av herr Bengtsson i Norup m. fl.,

A) antaga nedan införda, såsom *utskottets förslag* betecknade

1:o) **Förslag**

till

**förordning angående tillverkning och beskattning av
maltdrycker.¹***Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Häri genom förordnas som följer:

I KAP.**Allmänna bestämmelser.****1 §.**Tillverkning
till avsalu.

1. Den, som vill idka tillverkning av maltdrycker till avsalu, skall, utöver vad författningarna i allmänhet föreskriva såsom villkor för rätt att utöva näring, vara underkastad de föreskrifter, som beträffande sådan tillverkning i denna förordning finnas stadgade.

Hembrygd.

2. Hembrygd av maltdrycker för eget behov, men ej till avsalu, må, utan hinder av föreskrifterna i denna förordning, företagas av envar, som icke idkar värdshusrörelse eller handel med maltdrycker eller tillverkning av sådana drycker till avsalu.

Maltextrakt.

3. Denna förordning äger icke tillämpning å tillverkning av maltextrakt; sådan tillverkning bedrivs under de villkor och den kontroll, Kungl. Maj:t särskilt föreskriver.

2 §.Klassindel-
ning.

1. Maltdrycker indelas i nedan angivna klasser, nämligen:

första klassen, omfattande malt-drycker, som ej innehålla mer än en och åtta tiondels viktprocent alkohol och som äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger sex procent, ävensom så-

2 §.

1. Maltdrycker indelas i nedan angivna klasser, nämligen:

första klassen, omfattande malt-drycker, som ej innehålla mer än en och åtta tiondels viktprocent alkohol och som äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger sex procent, ävensom så-

¹ Vid återgivande av Kungl. Maj:ts förslag hava de delar av förslaget, beträffande vilka utskottet föreslår ändring, kursiverats. Kursiveringar i utskottets förslag utmärka avvikelser från Kungl. Maj:ts förslag.

Kungl. Maj:ts förslag:

dana alkoholfria maltdrycker, som äro inbryggda med en stamvört, vars extrakthalt överstiger sex men icke *tio* procent;

andra klassen, omfattande malt-drycker, som icke äro hänförliga till första klassen och vilka ej innehålla mer än *tre och en tiondels* viktprocent alkohol och äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger *tio* procent; samt

tredje klassen, omfattande alla till första eller andra klassen icke hänförliga maltdrycker.

2. Såsom maltdryck av första klassen anses även, oavsett extrakthalten, vört avsedd för bakning.

Utskottets förslag:

dana alkoholfria maltdrycker, som äro inbryggda med en stamvört, vars extrakthalt överstiger sex men icke *tio och en halv* procent;

andra klassen, omfattande malt-drycker, som icke äro hänförliga till första klassen och vilka ej innehålla mer än *tre och två tiondels* viktprocent alkohol och äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger *tio och en halv* procent; samt

tredje klassen, omfattande alla till första eller andra klassen icke hänförliga maltdrycker.

2. Såsom maltdryck av första klassen anses även, oavsett extrakthalten, vört avsedd för bakning.

3. *Maltdryck må ej vid bryggeri tillverkas med stamvört av lägre extrakthalt än fyra procent.*

*Stamvörten
minsta
extrakthalt.*

3 §.

1. I denna förordning förstås med *svagdricka* varje maltdryck, som är hänförlig till första klassen och som är inbryggd med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger sex procent;

skattefritt bryggeri varje bryggeri, där, på grund av tillståndsbevis, endast svagdricka må tillverkas;

skattepliktigt bryggeri varje annat bryggeri, där, på grund av tillståndsbevis, maltdrycker må tillverkas; samt

tillverkare den person, vilken såsom ägare, innehavare, verkställande direktör eller disponent eller i annan egenskap har högsta inseeendet över bryggeriets skötsel och för vilken tillståndsbeviset utfärdats.

2. Tillverkningsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

Definitioner.

Tillverk-
ningsår.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

4 §.

Stämpel å
kärlden vid
maltdryckers
utlämnande
från bryg-
geri.

Maltdryck må från bryggeri utlämnas endast på kärl, som äro stämplade med såväl bryggeriets namn som beteckningen för den klass, vartill maltdrycken jämlikt 2 § är hänförlig; dock må i stället för bryggeriets namn användas en såsom ursprungsbeteckning lämplig, av vederbörande överkontrollör godkänd förkortning av namnet eller ock bryggeriets inregistrerade varumärke. Beträffande butelj må dylik stämpling ske å korken eller proppen.

Anbringande av stämpel å kärl eller å kork eller propp skall äga rum enligt av kontrollstyrelsen meddelade anvisningar.

När kärl, som innehåller maltdryck, är försett med etikett, skall klassbeteckningen vara på tydligt framträdande sätt anbragt före den övriga texten å etiketten.

Vad i denna paragraf stadgats äger ej tillämpning, därest maltdryck av köpare avhämtas i öppna kärl.

5 §.

Grunderna
för bryggeri-
kontrollen.

1. Bryggeri och vid bryggeri bedriven tillverkning skola stå under statens kontroll.

2. Överinseendet å kontrollen handhaves av kontrollstyrelsen.

Den lokala tillsynen utövas av överkontrollörer med biträde vid de skattepliktiga bryggerierna av kontrollombud och vid de skattefria bryggerierna av tillsyningsmän. Närmare bestämmelser angående kontrolltjänstemännens antagande, befogenheter och åligganden meddelas av Kungl. Maj:t. Angående ersättning till överkontrollörer och andra kontrolltjänstemän är särskilt stadgat.

I den mån denna förordning icke annorlunda bestämmer, skall kostnaden för kontrollens utövande bestridas av statsverket.

6 §.

Tillverkares
skyldigheter
i allmänhet.

1. Tillverkare skall ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över maltskattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar, som överkontrollör i enlighet med denna förordning, av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser för kontrollpersonalen eller kontrollstyrelsens särskilda föreskrifter kan lämna.

2. Vid förande av de i denna förordning omförmälda journaler skola iakttagas föreskrifterna i 9 § i förordningen den 4 maj 1855

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

angående handelsböcker och handelsräkningar ävensom de särskilda föreskrifter, som av kontrollstyrelsen meddelas.

3. Tillverkare skall hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer tillgängliga för kontrollstyrelsen eller den, kontrollstyrelsen därtill befullmäktigat, så ock för överkontrollör.

4. Tillverkare åligger att bereda kontrolltjänsteman, närhelst han det fordrar, tillträde till maltkross, maltvåg och bryggghus. Därjämte skall annan lägenhet i bryggeriet vara för kontrolltjänsteman tillgänglig mellan klockan sex förmiddagen och klockan sju eftermiddagen, så ock å annan tid, när arbete inom bryggeriet pågår.

7 §.

Kontrollstyrelsen åligger att övervaka, att alkoholhalten och extrakthalten i maltdrycker, som från bryggeri utlämnas i försäljningsfärdigt skick eller som i handeln saluhållas, icke överstiger den för vederbörande klass medgivna; och äger kontrollstyrelsen att från bryggeri kostnadsfritt utbekomma för analysers verkställande erforderliga prov.

7 §.

Kontrollstyrelsen åligger att övervaka, att alkoholhalten och *den ursprungliga* extrakthalten i maltdrycker, som från bryggeri utlämnas i försäljningsfärdigt skick eller som i handeln saluhållas, icke överstiger den för vederbörande klass medgivna, *ävensom att stamvörtens extrakthalt i dylika drycker icke understiger fyra procent*; och äger kontrollstyrelsen att från bryggeri kostnadsfritt utbekomma för analysers verkställande erforderliga prov.

Kontroll å tillverkade drycker.

8 §.

Därest tillverkare ej åtnöjes med av överkontrollör lämnad anvisning eller vidtagen åtgärd, äger han hos kontrollstyrelsen däri söka ändring.

Klaga över överkontrollörs åtgärd.

II KAP.

Om skattepliktigt bryggeri.

9 §.

I bryggeri, som anlagts eller för tillverkning av andra maltdrycker än svagdricka inrättats efter ingången av juli månad 1917, må sådan tillverkning ej äga rum, utan att Kungl. Maj:t därtill lämnat tillstånd. Lag samma vare angående tillverkning av ifrågavarande drycker i bryg-

Koncession för vissa bryggerier.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

geri, varest sådan verksamhet nedlagts av annan anledning än reparation och ej återupptagits före ingången av juli månad 1917.

10 §.

Bryggeri-
byggnaden.

Skattepliktigt bryggeri får icke vara sammanbyggt med kvarn.

Finnes å samma tomt som skattepliktigt bryggeri fabrik eller annan inrättning, där malt eller annat till maltdryckstillverkning dugligt råämne användes eller därinom redskap finnes, varå malkrossning kan företagas, skall dylik inrättning vara skild från bryggeriet genom anordning, som kontrollstyrelsen godkänner.

11 §.

Planritning
och beskriv-
ning.

1. Tillverkare skall, innan anmälan, som i 16 § sägs, första gången göres, låta i två exemplar upprätta och till överkontrollören överlämna fullständig planritning och beskrivning över bryggeriet och samtliga å bryggeritomten befintliga lägenheter med tydligt angivande av vars och ens ändamål. Ett exemplar av ritning och beskrivning förvaras vid bryggeriet, och det andra insändes av överkontrollören till kontrollstyrelsen.

2. Byggnader, lägenheter, bryggredskap eller jäskar, som icke upptagits i den i 1 mom. nämnda beskrivning eller som däri upptagits men sedermera ändrats, må icke vid tillverkning av maltdrycker användas utan att hava blivit av överkontrollören skriftligen godkända.

3. När i anseende till vidtagna förändringar inom skattepliktigt bryggeri kontrollstyrelsen anser ritningen över detsamma icke vidare vara användbar, åligger det tillverkaren att anskaffa ny ritning och beskrivning, ävenledes i två exemplar.

12 §.

Råämnena

1. I skattepliktigt bryggeri må för tillverkning av maltdrycker användas endast torkat, rostat eller bränt kornmalt, humle, jäst och vatten samt under de villkor, kontrollstyrelsen föreskriver, sockerkulör.

2. Kontrollstyrelsen äger för visst skattepliktigt bryggeri medgiva, att under villkor, som av kontrollstyrelsen föreskrivas, socker eller dextros må i lagerkällaren användas såsom tillsats till porter.

13 §.

Malkross
och maltvåg.

1. Det för tillverkning i skattepliktigt bryggeri avsedda maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd malkross, så förbunden med

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

en självregistrerande, justerad våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

2. Maltkross och våg skola av tillverkaren anskaffas och i behörigt skick underhållas.

3. Närmare föreskrifter angående den självregistrerande vågens beskaffenhet samt angående vågens och maltkrossens uppställning, insättande eller ändring ävensom de föreskrifter, som för en betryggande kontroll erfordras i fråga om krossning av malt, meddelas av kontrollstyrelsen.

4. Utom den med vågen förenade maltkrossen må icke i skattepliktigt bryggeri eller tillhörande lägenheter finnas någon till krossning av malt användbar redskap, med mindre den ställes under kronans lås eller försegling.

Beträffande uppställning och användning av gröpkvarn gäller vad kontrollstyrelsen därom föreskriver.

14 §.

1. Kan den med vågen förbundna maltkrossen av någon anledning ej användas, skall anmälan därom ofördröjligen göras hos kontrollombudet. Vill tillverkare fortsätta maltkrossningen å annan, med vågen icke förenad redskap, skall kontrollombudet närvara vid krossningen.

Fel å kross
eller våg
m. m.

Önskar tillverkare tillträde till krossen för reparation eller rengöring, skall kontrollombudet närvara vid krossens öppnande och tillslutande.

2. Märkes å vågen fel, skall tillverkare ofördröjligen avbryta maltkrossningen och anmäla förhållandet hos överkontrollören; ägande överkontrollören bestämma, efter vilken grund maltavverkningen skall beräknas från den tidpunkt, då vågen sist avlästes, innan felet märktes.

Önskar tillverkare fortsätta maltkrossningen, medan vågen är felaktig, skall maltet uppvägas å annan justerad våg i kontrollombudets närvaro.

3. Påfordras kontrollombuds närvaro i fall, som i denna paragraf avses, äger ombudet av tillverkaren åtnjuta ersättning, varom särskilt är stadgat.

15 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må, med undantag av spannmål samt i fall, som avses i 12 § 2 mom., socker, icke finnas ämne, som kan vid tillverkning av maltdryck användas i stället för malt; dock må kontrollstyrelsen beträffande bryggeri, där tillverkning av läskedrycker bedrives,

Råämnens
förvaring,
förbud mot
införande av
vissa ämnen
i bryggeri
m. m.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

mot särskilda villkor kunna medgiva uppläggning i bryggeriet av socker, som erfordras för tillverkningen av sådana drycker.

2. De för tillverkning av maltdrycker erforderliga råämnen, såsom spannmål och malt, skola förvaras så, att kontrollen över deras användning bliver betryggande, och äger kontrollstyrelsen i dylikt syfte meddela erforderliga föreskrifter.

3. Finnes i samma byggnad som skattepliktigt bryggeri förråd av spannmål, avsedd för annat ändamål än tillverkning av malt eller maltdryck, må överkontrollör i avseende å förvaringen av densamma meddela erforderliga anvisningar.

4. Krossat malt må ej införas i skattepliktigt bryggeri och ej därifrån utföras. Ej heller må vört eller svagdricka överföras från skattefritt till skattepliktigt bryggeri.

5. Vad här ovan sagts om bryggeri gäller ock om samtliga de lägenheter, som å den hos kontrollstyrelsen förvarade planritning och beskrivning upptagits såsom hörande till bryggeriet, dock ej bostadslägenheter.

16 §.

Drifts-
anmälan.

1. Då skattepliktigt bryggeri skall sättas i gång eller vid början av ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst femton dagar förr, än maltkrossning må företagas, till kontrollstyrelsen ingiva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) bryggeriets namn, det ställe, där bryggeriet är beläget, samt tillverkarens postadress,

b) den tidrymd, ej överstigande helt tillverkningsår, för vilken han önskar erhålla tillstånd till maltkrossning,

c) den vikt malt, han beräknar skola komma att krossas i medeltal för varje helgfritt dygn under den tid, för vilken anmälan göres, samt

d) det ombud, som i hans frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman;

varjämte i fall, som avses i 9 §, vid anmälan skall fogas bevis, att Kungl. Maj:t lämnat sådant tillstånd, som där är sagt.

Säkerhet för
skatt m. m.

2. Samtidigt med anmälan, som avses i 1 mom., skall tillverkaren till kontrollstyrelsen insända vidimerad avskrift av levereringsreversal, varom i 26 § sägs, å inbetald skatt för en månad, eller, om han vill erhålla anstånd med skattens erläggande, bevis därom, att han hos vederbörande länsstyrelse ställt av densamma godkänd säkerhet för skattens erläggande

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

intill visst belopp. Detta belopp skall minst motsvara den sammanlagda skatten för sex månader, beräknad efter den uppgivna medelavverkningen, dock alltid minst tolvhundra kronor. Avser anmälan kortare tid än sex månader, varde säkerheten därefter jämkad; dock skall i varje fall säkerhet ställas för minst tvåhundra kronor.

3. Ingives avskrift av levereringsreversal om behörigen inbetald skatt eller bevis om godkänd säkerhet för minst det skattebelopp, varom i 2 mom. sägs, och finnes eljest ej hinder för rörelsens utövande, meddelar kontrollstyrelsen tillståndsbevis för tillverkaren att företaga maltkrossning och tillverkning av maldrycker utav det malt, som på grund av tillståndsbeviset krossas.

Tillstånds-
bevis.

4. Om återkallelse i vissa fall av tillstånd till maltkrossning stadgas i 17 § 2 mom. och 29 §.

17 §.

1. Då överkontrollör första gången under ett tillverkningsår besöker skattepliktigt bryggeri, skall han anställa besiktning av bryggeriet för att utröna, huruvida byggnader och redskap överensstämma med planritning och tillhörande beskrivning samt föregående besiktningsprotokoll.

Besiktning.

Visar det sig därvid, att byggnader och redskap förete olikheter med planritning och tillhörande beskrivning på grund av förändringar, som verkställts efter det föregående besiktning företagits, och hava förändringarna icke godkänts jämlikt 11 § 2 mom., äger överkontrollör, där anordningarna strida mot föreskrifterna i denna förordning eller mot de med stöd av förordningen särskilt utfärdade bestämmelser, meddela beslut om nödiga rättelser. Äro förändringarna av beskaffenhet att hindra utövande av en betryggande kontroll, må överkontrollör meddela förbud mot företagande av maltkrossning.

Protokoll, vari särskilt skola antecknas gjorda förändringar, beslut om nödiga rättelser eller skälen för meddelat förbud, uppsättes i anledning av besiktningen och utskrivs i två exemplar, varav det ena bilägges den vid bryggeriet förvarade planritningen och det andra tillställs kontrollstyrelsen.

Tillverkare åligger att själv eller genom ombud närvara vid besiktningen samt att underteckna protokollet.

Närmare föreskrifter om verkställandet av besiktningen meddelas av kontrollstyrelsen.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 7 saml. 26 häft. (Nr 38.)

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Förbud i visst
fall mot malt-
krossning.

2. Har överkontrollör meddelat förbud, varom i 1 mom. sägs, skall han ofördröjligen och senast inom tre dagar insända besiktningsprotokollet till kontrollstyrelsen, som har att återkalla tillståndet till malkrossning eller upphäva förbudet.

Återkallas tillståndet till malkrossning, må nytt tillstånd icke meddelas, förrän tillverkaren för kontrollstyrelsen företer av överkontrollör utfärdat intyg därom, att anordningarna vid bryggeriet icke strida mot föreskrifterna i denna förordning eller mot de med stöd av förordningen särskilt meddelade föreskrifter.

18 §.

Upphörande
av malt-
krossning.

1. Har skattepliktigt bryggeri genom olyckshändelse så väsentligen skadats, att tillverkningen måste upphöra, eller vill tillverkare av annan anledning avsluta malkrossningen tidigare, än i tillståndsbeviset angivits, skall han skriftligen anmäla sådant för kontrollombudet, i senare fallet minst tre dagar före den, å vilken sista malkrossningen är avsedd att äga rum; och åligger det kontrollombudet att härom lämna tillverkaren bevis samt ofördröjligen underrätta överkontrollören och kontrollstyrelsen. När sådan anmälan från tillverkaren skett, må malkrossning ej utan nytt tillståndsbevis äga rum efter den tid, då enligt anmälan malkrossningen skolat avslutas.

Upphörande
av tillverk-
ningsrätt.

2. När tillverkningsrätt vid skattepliktigt bryggeri upphör, skall kontrollombudet stänga den med den självregistrerande vågen förbundna malkrossen medelst anbringande av kronans lås; dock må tillverkare erhålla tillträde till krossen eller vågen efter anmälan hos överkontrollören, vilken äger att föreskriva erforderliga kontrollåtgärder, som av tillverkaren bekostas.

19 §.

Brygd-
anmälan.

För varje brygd, som företages i skattepliktigt bryggeri, skall tillverkare eller hans ombud minst sex timmar, innan maltets krossning börjar, till överkontrollören insända skriftlig anmälan (brygdanmälan) om

- a) tiden för krossningens början,
- b) tiden för inmäskningens början,
- c) tiden, då vörten antages vara färdig för pumpning till kylredskapen, och
- d) det slag av maltdryck, vartill det krossade maltet skall användas.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Tillverkare må på en gång anmäla en följd av brygder för en tidrymd av högst två veckor.

20 §.

Tillverkare i skattepliktigt bryggeri skall utan ersättning i och för kontrollen ställa till förfogande av överkontrollör godkänd, justerad våg med justerade vikter, två inom riket justerade sackarometrar jämte provcylindrar och annan redskap samt arbetsbiträde för direkt uppvägning av malt och uppmätning av kärl med flera kontrollåtgärder, ävensom malt för justering av den självregistrerande vågen.

Redskap och biträde vid kontrollen.

21 §.

1. I skattepliktigt bryggeri skola föras följande journaler:

Journaler.

a) en krossningsjournal, utvisande för varje dag vikten av under dagen krossat malt av olika slag,

b) en bryggjournal, utvisande för varje brygd vikten av använt malt och övriga råämnen, vörtens extrakthalt och volym, det slags maltdryck, vartill brygden är bestämd, maltdryckens volym m. m., samt

c) en försäljningsjournal, utvisande för varje dag försäljningen under dagen av olika slag av maltdrycker m. m.

Journalerna skola föras på tillverkarens ansvar enligt formulär, som av kontrollstyrelsen fastställas.

Samtliga journaler skola städse vara tillgängliga för kontrollstyrelsen eller den, kontrollstyrelsen därtill befullmäktigat, ävensom för överkontrollör. Kontrollombud må taga del av krossnings- och bryggjournaler.

2. Bestämmelser angående uppmätning och numrering av pannor och jäskar samt i fråga om undersökning om vörtens volym och extrakthalt, ävensom föreskrifter om uträkning av extraktutbyte, kontrollvägning, provtagning och dylikt meddelas, där så erfordras, av kontrollstyrelsen.

Uppmätning av kärl m. m.

3. Senast andra helgfria dagen i varje månad skall tillverkaren till kontrollstyrelsen och överkontrollören insända av kontrollombudet bestyrkta utdrag ur bryggjournalen för föregående månad.

Insändande av utdrag ur bryggjournal.

22 §.

Maltdryck av första klassen må blandas med maltdryck av annan klass allenast i närvaro av kontrollombudet, som i sådant fall äger åt-

22 §.

1. Maltdryck av första klassen må blandas med maltdryck av annan klass allenast i närvaro av kontrollombudet, som i sådant fall

Blandning av maltdrycker.

Kungl. Maj:ts förslag:

njuta ersättning av tillverkaren efter särskilt stadgade grunder. Närmare föreskrifter angående uppsikten i fall, som nu sagts, meddelas av kontrollstyrelsen.

Angående undantag i nu omförmälda fall från rätten att njuta restitution av erlagd skatt stadgas i 31 §.

Vörtens
extrakthalt
vid jäsning.

Utskottets förslag:

äger åtnjuta ersättning av tillverkaren efter särskilt stadgade grunder. Närmare föreskrifter angående uppsikten i fall, som nu sagts, meddelas av kontrollstyrelsen.

Angående undantag i nu omförmälda fall från rätten att njuta restitution av erlagd skatt stadgas i 31 §.

2. Vid tillverkning av maltdryck i skattepliktigt bryggeri må vörten, då jästen tillsättes, icke äga lägre extrakthalt än fyra procent, och må vörten ej heller efter jästens tillsättande beredas lägre ursprunglig extrakthalt än nu sagts.

23 §.

Särskilda
villkor för
tillverkning
av maltdryck
av tredje
klassen.

Tillverkning till avsalu av maltdryck av tredje klassen må icke äga rum för annat ändamål än utförsel ur riket samt vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål.

Angående tillverkning för utförsel samt för sådant annat ändamål, som här sagts, meddelas särskilda bestämmelser av Kungl. Maj:t.

III KAP.

Beskattning av maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.

24 §.

Skatteplikt
och skatte-
satser.

För malt, som i skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning av maltdryck, skall erläggas skatt med sjuttiofem öre för varje kilogram, dock att för varje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret avverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med *sextio-*

24 §.

För malt, som i skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning av maltdryck, skall erläggas skatt med sjuttiofem öre för varje kilogram, dock att för varje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret avverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med *sextio-*

Kungl. Maj:ts förslag:

sju öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med *sjuttioett* öre för kilogram.

I intet fall må skatten understiga i medeltal åtta kronor för varje helgfritt dygn av den tid, under vilken maltkrossning på grund av tillståndsbevis må äga rum.

Utskottets förslag:

fem öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med *sjuttio* öre för kilogram.

I intet fall må skatten understiga i medeltal åtta kronor för varje helgfritt dygn av den tid, under vilken maltkrossning på grund av tillståndsbevis må äga rum.

25 §.

Maltets vikt beräknas efter den självregistrerande maltvågens anvisning; dock skola i fall, som avses i 14 § 2 mom., de av överkontrollören eller i kontrollombudets närvaro gjorda viktbestämningar gälla.

Beräkning av maltets vikt.

26 §.

Erläggande av skatt och särskild ersättning enligt denna förordning sker genom inbetalning å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning.

Inbetalning av skatt.

Vidimerad avskrift av kvitterat levereringsreversal skall av tillverkaren ofördröjligen insändas till kontrollstyrelsen.

27 §.

1. Där tillverkare icke enligt vad i 16 § 2 mom. sägs åtnjuter anstånd med skattens erläggande, skall han senast å åttonde dagen i varje månad inbetala skatt för den vikt malt, som enligt den i 16 § 1 mom. omförmälda anmälan kommer att under månaden krossas.

Förfarande vid inbetalning av skatt förskottsvis.

2. Har under någon kalendermånad krossats malt till högre vikt än den, för vilken skatt förskottsvis erlagts, åligger tillverkaren att inom åtta dagar efter månadens utgång inbetala skatten för den överskjutande myckenheten; har däremot malt krossats till lägre vikt än den, för vilken skatt förskottsvis erlagts, må överskottet av skatt tillgodoräknas tillverkaren vid inbetalning av skatt för påföljande månad.

Brist eller överskott i inbetald skatt.

3. Visar sig, då det i 16 § omförmälda tillståndsbevis upphör att gälla, att tillverkare inbetalat skatt för mera malt än som krossats, äger han efter framställning hos kontrollstyrelsen återbekomma skillnaden hos statskontoret.

Restitution av överskott i skatt.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

28 §.

Förfarande
beträffande
inbetalning
av skatt vid
anstånd.

1. Har tillverkare åtnjutit anstånd med skattens inbetalande enligt vad i 16 § 2 mom. sägs, skall han inom två månader efter utgången av varje kvartal inbetala skatten för det under kvartalet uppvägda maltet; och skall vid betalningen för det sista kvartalet, under vilket maltkrossning enligt gällande tillståndsbevis ägt rum, jämväl erläggas vad som kan brista i den skatt, som enligt 24 § andra stycket minst skall utgå.

Ökning av
säkerheten
för skatt vid
ökad till-
verkning.

2. Har under någon kalendermånad vikten av det krossade maltet i medeltal för varje helgfritt dygn uppgått till mer än en femtedel utöver vad i anmälan enligt 16 § 1 mom. uppgivits, skall tillverkare, som åtnjuter anstånd med skattens erläggande, såvida hans tillståndsbevis varit gällande för mer än hälften av ifrågavarande månad, inom fjorton dagar efter månadens slut till kontrollstyrelsen ingiva bevis, att han hos vederbörande länsstyrelse ställt godkänd säkerhet för den skatt, som svarar mot den tillökade medelavverkningen för sex månader.

29 §.

Påföljd av
utebliven
skatteinbe-
talning m. m.

1. Betalas ej skatten inom den i 27 § eller 28 § 1 mom. föreskrivna tid eller förfaller den ställda säkerheten, utan att tillverkaren dessförinnan ställt ny, av vederbörande länsstyrelse godkänd säkerhet, eller underlåter tillverkare att, efter det anfordran av kontrollstyrelsen skett, ställa ökad säkerhet, varom i 28 § 2 mom. sägs, skall kontrollstyrelsen återkalla tillståndsbeviset, i vad det innefattar rätt till maltkrossning. Där tillverkaren brustit i skatteinbetalning, skall för uttagande av ogulden skatt omedelbart verkställas utmätning, därom kontrollstyrelsen må göra framställning.

2. När tillståndsbevis återkallas, skall det upphöra att gälla med den dag, då beslut om återkallandet delgives tillverkaren eller hans ombud.

30 §.

Eftergift av
skatt.

Har i skattepliktigt bryggeri uppvägt malt eller därav beredd produkt, innan den lämnat lagerfaten, så väsentligt skadats, att maltet eller produkten ej kan för avsett ändamål användas, må eftergift av skatten äga rum. Dylik eftergift må ock ske för sådan av skattepliktigt bryggeri innehavd maltdryck, som med anledning av försäljningsförbud, meddelat jämlikt 26 § i förordningen angående försäljning av pilsnerdricka, så skadats, att drycken ej kan för avsett ändamål användas. Till kontrollstyrelsen

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

ställd ansökan om eftergift av skatten i ovan angivna fall skall, åtföljd av handlingar, innefattande erforderlig utredning rörande förhållandet, insändas till överkontrollören, som jämte eget yttrande insänder handlingarna till kontrollstyrelsen. Varder skatt eftergiven, lämnar kontrollstyrelsen härom meddelande till statskontoret för återbetalnings verkställande.

31 §.

Vid skattepliktigt bryggeri må efter varje kvartals utgång restitution av skatt, efter *sextiotre* öre för kilogram räknat, åtnjutas för det under nästföregående kvartal omedelbart till svagdricka använda malt, dock icke till högre belopp, än att den återstående skatten uppgår till minst det i 24 § andra stycket stadgade medeltal.

Där med stöd av 22 § maltdryck av första klassen blandats med maltdryck av annan klass, må restitution ej åtnjutas för någon del av det malt, som åtgått till den brygd, varur den till blandningen använda maltdrycken av första klassen tagits.

Till kontrollstyrelsen ställd ansökning om restitution i fall, som nu sagts, skall insändas till vederbörande överkontrollörföreutgången av månaden näst efter det kvartal, ansökningen avser. Efter verkställd granskning insänder överkontrollören ansökningen till kontrollstyrelsen. Medgives restitution, lämnar kontrollstyrelsen härom meddelande till statskontoret för återbetalnings verkställande.

31 §.

Vid skattepliktigt bryggeri må efter varje kvartals utgång restitution av skatt, efter *sextiotvå* öre för kilogram räknat, åtnjutas för det under nästföregående kvartal omedelbart till svagdricka använda malt, dock icke till högre belopp, än att den återstående skatten uppgår till minst det i 24 § andra stycket stadgade medeltal.

Där med stöd av 22 § 1 mom. maltdryck av första klassen blandats med maltdryck av annan klass, må restitution ej åtnjutas för någon del av det malt, som åtgått till den brygd, varur den till blandningen använda maltdrycken av första klassen tagits.

Till kontrollstyrelsen ställd ansökning om restitution i fall, som nu sagts, skall insändas till vederbörande överkontrollörföreutgången av månaden näst efter det kvartal, ansökningen avser. Efter verkställd granskning insänder överkontrollören ansökningen till kontrollstyrelsen. Medgives restitution, lämnar kontrollstyrelsen härom meddelande till statskontoret för återbetalnings verkställande.

Restitution
av skatt för
malt, använt
till svag-
dricka.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

32 §.

Restitution
av skatt vid
export.

Utföres maltdryck från skattepliktigt bryggeri ur riket, åtnjutes under de villkor, vilka av Kungl. Maj:t särskilt stadgas, för den vikt malt, som tillverkaren kan styrka hava åtgått för den utförda malt-dryckens tillverkning, restitution av den för maltet erlagda skatten.

IV KAP.

Om skattefritt bryggeri.

33 §.

Skattefrihet.

Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där endast svagdricka må tillverkas.

34 §.

Bryggeri-
byggnaden.

Skattefritt bryggeri må icke vara sammanbyggt med skattepliktigt bryggeri, ej heller beläget å samma tomt som dylikt bryggeri eller å angränsande tomt.

35 §.

Förbud mot
införande
och för-
varande av
vissa malt-
drycker.

I skattefritt bryggeri med därtill hörande lägenheter må ej införas eller förvaras andra maltdrycker än svagdricka.

36 §.

Drifts-
anmälan.

1. Då skattefritt bryggeri skall sättas i gång eller vid början av ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att minst femton dagar förr, än vörtkokning må taga sin början, till kontrollstyrelsen ingiva skriftlig anmälan med uppgift om:

a) bryggeriets namn, det ställe, där bryggeriet är beläget, samt tillverkarens postadress,

b) den tidrymd av tillverkningsåret, under vilken tillverkningen skall bedrivas, samt

c) det ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänsteman, varefter kontrollstyrelsen, där hinder ej möter, meddelar tillståndsbevis för tillverkaren att utöva tillverkningen.

2. Tillståndsbevis, varom i 1 mom. sägs, må ej meddelas för

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

tillverkning i bryggeri, i vilket förut under tillverkningsåret bedrivits skattepliktig tillverkning av maltdrycker, ej heller åt den, som erhållit tillstånd till försäljning av rusdrycker eller av maltdrycker av andra klassen.

37 §.

1. Vid tillverkning av svagdricka i skattefritt bryggeri må *vörten, då jästen tillsättes, icke äga högre extrakthalt än sex procent*, och må vörten ej heller efter jästens tillsättande beredas *högre ursprunglig extrakthalt, än nu sagts*.

Beträffande uppmätning och numrering av jäskar och dylika kontrollåtgärder meddelas föreskrifter av kontrollstyrelsen.

Tillverkare vare skyldig att låta kontrolltjänsteman taga prov såväl av vörten som av den tillverkade drycken.

2. I skattefritt bryggeri må vid tillverkning av svagdricka ej användas sackarin eller liknande sötämne, och må dylikt ämne ej finnas i bryggeriet eller därtill hörande lägenheter.

3. Från skattefritt bryggeri må icke utföras vört av högre extrakthalt än sex procent.

38 §.

Minst sex timmar före början av varje brygd i skattefritt bryggeri skall tillverkare hos vederbörande tillsyningsman göra skriftlig anmälan om tiden för brygden och om den tid, då vörten antages vara färdig för tillsättning av jäst. Sådan anmälan må dock ej göras å annan tid än mellan klockan sex förmiddagen och klockan åtta eftermiddagen.

Tillverkare må på en gång anmäla en följd av brygder för en tidrymd av högst två veckor.

37 §.

1. Vid tillverkning av svagdricka i skattefritt bryggeri må, *då jästen tillsättes, extrakthalten hos vörten icke överstiga sex procent eller understiga fyra procent*, och må vörten ej heller efter jästens tillsättande beredas *ursprunglig extrakthalt, som är högre än sex procent eller lägre än fyra procent*.

Beträffande uppmätning och numrering av jäskar och dylika kontrollåtgärder meddelas föreskrifter av kontrollstyrelsen.

Tillverkare vare skyldig att låta kontrolltjänsteman taga prov såväl av vörten som av den tillverkade drycken.

2. I skattefritt bryggeri må vid tillverkning av svagdricka ej användas sackarin eller liknande sötämne, och må dylikt ämne ej finnas i bryggeriet eller därtill hörande lägenheter.

3. Från skattefritt bryggeri må icke utföras vört av högre extrakthalt än sex procent.

Vörtens
extrakthalt
vid jäsning.

Förbud mot
användning
av sackarin
m. m.

Utförd vörts
extrakthalt.

Brygd-
anmälan.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

39 §.

Redskap och
biträde vid
kontrollen.

Tillverkare i skattefritt bryggeri skall utan ersättning i och för kontrollen ställa till förfogande redskap och biträde, som erfordras för uppmätning av vört, svagdricka och kärl samt för undersökning av vörtens extrakthalt, ävensom två inom riket vederbörligen justerade sackarometrar jämte provcylindrar.

40 §.

Brygg-
journal.

I skattefritt bryggeri skall på tillverkarens ansvar och med användande av blanketter, som kontrollstyrelsen låter tillhandahålla, föras en bryggjournal, som städse skall vara för kontrolltjänsteman tillgänglig.

41 §.

Utdrag ur
bryggjour-
nalen och
bidrag till
kontroll-
kostnaden.

1. Före den femtonde dagen i månaden näst efter utgången av varje kvartal skall tillverkare i skattefritt bryggeri till kontrollstyrelsen avlämna av vederbörande tillsyningsman bestyrkt utdrag ur bryggjournalen och samtidigt härmed såsom bidrag till kostnaden för kontroll vid bryggeriet å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning inbetala ett belopp, motsvarande femtio öre för varje helgfritt dygn av den tid, varunder tillståndsbevis vid bryggeriet under kvartalet varit gällande. Uppgår maltavverkningen under oförmälda tid i medeltal till mer än sextio kilogram malt för varje helgfritt dygn, skall tillverkaren dessutom erlägga ett halvt öre för varje kilogram av den myckenhet malt, varmed avverkningen överstiger en efter sextio kilogram om dygnet beräknad avverkning.

Vidimerad avskrift av kvitterat levereringsreversal skall av tillverkaren ofördröjligen insändas till kontrollstyrelsen.

2. Inbetalas icke de i 1 mom. nämnda avgifter i behörig tid, skall kontrollstyrelsen återkalla tillståndsbeviset att upphöra att gälla den dag, då beslut om återkallandet delgives tillverkaren eller hans ombud, och göra framställning om utmätning av avgifterna.

42 §.

Tillverknings-
avslutande
före tillverk-
ningsrättens
upphörande.

Vill tillverkare i skattefritt bryggeri avsluta tillverkningen före utgången av den tid, för vilken tillståndsbevis utfärdats, skall han skriftligen anmäla sådant för vederbörande tillsyningsman med uppgift om dagen, då tillverkningen kommer att avslutas; och åligger det tillsyningsmannen

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

att lämna tillverkaren bevis, att sådan anmälan skett, samt därom ofördröjligen underrätta överkontrollören och kontrollstyrelsen.

När sådan anmälan skett, må tillverkning ej utan nytt tillståndsbevis äga rum efter den tid, då enligt anmälningen tillverkningen skolat avslutas.

V KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

43 §.

Den, som utan tillstånd samt utan behörighet efter 1 § 2 eller 3 mom. tillverkar maltdryck, straffes, där tillverkningen skett i allenast ringa omfattning, med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor.

Ansvar för olovlig tillverkning.

Bedrives tillverkningen yrkesmässigt eller eljest i större omfattning, än i första stycket avses, straffes tillverkaren med böter från och med etthundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse i högst sex månader samt gälde skatt för det avverkade maltet, dock med minst tvåhundrafyrtio kronor. Giva omständigheterna vid handen, att malt avverkats till sådan mängd, att jämlikt bestämmelserna i 24 § den på maltet belöpande skatt överstiger nyssnämnda belopp, skall i saknad av erforderlig utredning om antalet brygder och inmäskningens storlek antagas, att för varje dygn av den tid, varunder den olagliga avverkningen pågått, verkställts en brygd och att det därunder inmäskade maltets mängd i okrossat tillstånd uppgått till hälften av mäskkarsrymden samt att en hektoliter okrossat malt väger femtiotvå kilogram.

44 §.

Försäljer någon, vilken med stöd av 1 § 2 mom. för eget behov tillverkat maltdryck, vad han sålunda tillverkat och är ej försäljningen enligt gällande bestämmelser rörande försäljning av maltdrycker belagd med straff, vare han underkastad ansvar såsom för olovlig tillverkning.

Ansvar för försäljning av hembryggd maltdryck.

45 §.

Den, som i *skattepliktigt bryggeri* i syfte att undandraga statsverket skatt

använder ej medgivna råämnen eller malt, som icke blivit i föreskriven ordning vägt,

eller gör åverkan å självregistrerande våg,

Ansvar för undandragande av skatt.

Kungl. Maj:ts förslag:

eller använder självregistrerande våg, sedan skada å densamma veterligen uppkommit,
 eller olovligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som kontrolltjänsteman åsatt,
 eller eljest svikligen förfar,
 straffes med böter från och med femhundra till och med femtusen kronor eller med fängelse i högst ett år; dock må, där omständigheterna äro synnerligen försvärande, dömas till straffarbete i högst två år.
 Den sakfällde gälde ock den skatt, han undandragit statsverket.

Utskottets förslag:

46 §.

46 §.

Ansvar för olovlig tillverkning av vissa malt-drycker i skattepliktigt bryggeri.

1. Överstiger i maltdryck, som i skattepliktigt bryggeri till avsalu tillverkats för annat ändamål än i 23 § sägs, alkoholhalten tre och en tiondels viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstigit tio procent, och äro omständigheterna sådana, att det måste antagas, att åtgärd avsiktligt vidtagits för att åt drycken giva högre alkoholhalt, än nyss sagts, straffes tillverkaren med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor.

Föreligga icke dylika omständigheter, men har tillverkaren gjort sig skyldig till uppenbar vårdslöshet, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

2. Överstiger i maltdryck, som i 1 mom. avses, alkoholhalten tre och tre tiondels viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstigit tio och fyra tiondels procent, vare tillverkaren, ändå att de i 1 mom. angivna förutsättningar icke äro för

1. Överstiger i maltdryck, som i skattepliktigt bryggeri till avsalu tillverkats för annat ändamål än i 23 § sägs, alkoholhalten tre och två tiondels viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstigit tio och en halv procent, straffes tillverkaren med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor.

Har den olovliga tillverkningen avsett allenast viss brygd och i övrigt skett i ringa omfattning, må, där förbrytelsen ej skett uppsåtligen och tillverkaren icke heller gjort sig skyldig till uppenbar vårdslöshet, straffet ned sättas lägst till femtio kronor.

2. Befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken i skattepliktigt bryggeri tillverkad maltdryck blivit inbryggd, icke uppgått till fyra procent, straffes tillverkaren med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor.

Har den olovliga tillverkningen

Kungl. Maj:ts förslag:

handen, underkastad ansvar, som i 1 mom. första stycket sägs.

47 §.

Den, som i skattepliktigt bryggeri

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny maltkross eller våg, eller begagnar ändrad eller ny-insatt maltkross eller våg, som ännu icke godkänts,

eller överträder föreskrift i 13 § 4 mom., 15 § eller 22 §,

eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman eller kontrollstyrelsen eller kontrollstyrelsens fullmäktige tillgång till de i 21 § omnämnda journaler eller till handelsböcker med tillhörande verifikationer eller till ritning eller beskrivning över bryggeriet,

eller överträder enligt 17 § meddelat förbud,

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, som äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske, straffes, därest han icke är förfallen till ansvar enligt 45 §, med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Fullgöres icke ordentligen skyldigheten att föra de i 21 § före-

Utskottets förslag:

avsett allenast viss brygd och i övrigt skett i ringa omfattning, må, där förbrytelsen ej skett uppsåtligen och tillverkaren icke heller gjort sig skyldig till uppenbar vårdslöshet, straffet nedsättas lägst till femtio kronor.

47 §.

Den, som i skattepliktigt bryggeri

utan tillstånd ändrar godkänd eller insätter ny maltkross eller våg, eller begagnar ändrad eller ny-insatt maltkross eller våg, som ännu icke godkänts,

eller överträder föreskrift i 13 § 4 mom., 15 § eller 22 § 1 mom.,

eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman eller kontrollstyrelsen eller kontrollstyrelsens fullmäktige tillgång till de i 21 § omnämnda journaler eller till handelsböcker med tillhörande verifikationer eller till ritning eller beskrivning över bryggeriet,

eller överträder enligt 17 § meddelat förbud,

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, som äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske, straffes, därest han icke är förfallen till ansvar enligt 45 §, med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Fullgöres icke ordentligen skyldigheten att föra de i 21 § före-

Ansvar för överträdelse av kontrollbestämmelser i fråga om skattepliktigt bryggeri.

Kungl. Maj:ts förslag:

skrivna journaler, vare tillverkaren underkastad ansvar, som nu sagts.

Lag samma vare, därest tillverkare i skattepliktigt bryggeri underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 4 §; dock att, där malt-dryck från bryggeri utlämnas å kärl, stämplat med beteckning för lägre klass än den, vartill drycken jämligt 2 § är hänförlig, ej må till ansvar dömas, med mindre omständigheterna äro sådana, att det måste antagas, att åtgärd avsiktligt vidtagits för att åt drycken giva högre alkoholhalt än den för vederbörande klass medgivna.

Överträdes föreskrift i 13 § 4 mom., skall krossningsredskapen, och överträdes 15 §, skall olagligen upplagt gods, vare sig tillverkaren är ägare därav eller icke, dömas förbrutet.

48 §.

Ansvar för olovlig tillverkning av vissa malt-drycker i skattefritt bryggeri.

1. Överstiger i maltdryck, som tillverkats i *skattefritt bryggeri*, alkoholhalten en och åtta tiondels viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstiger sex procent, och äro omständigheterna sådana, att det måste antagas, att åtgärd avsiktligt vidtagits för att åt drycken giva högre alkoholhalt, än nyss sagts, straffes tillverkaren med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse i högst ett år.

Utskottets förslag:

skrivna journaler, vare tillverkaren underkastad ansvar, som nu sagts.

Lag samma vare, därest tillverkare i skattepliktigt bryggeri underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 4 §; dock att, där malt-dryck från bryggeri utlämnas å kärl, stämplat med beteckning för lägre klass än den, vartill drycken jämligt 2 § är hänförlig, ej må till ansvar dömas, med mindre omständigheterna äro sådana, att det måste antagas, att åtgärd avsiktligt vidtagits för att åt drycken giva högre alkoholhalt än den för vederbörande klass medgivna.

Överträdes föreskrift i 13 § 4 mom., skall krossningsredskapen, och överträdes 15 §, skall olagligen upplagt gods, vare sig tillverkaren är ägare därav eller icke, dömas förbrutet.

48 §.

1. Överstiger i maltdryck, som tillverkats i *skattefritt bryggeri*, alkoholhalten en och åtta tiondels viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstiger sex procent, och äro omständigheterna sådana, att det måste antagas, att åtgärd avsiktligt vidtagits för att åt drycken giva högre alkoholhalt, än nyss sagts, straffes tillverkaren med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor eller med fängelse i högst ett år.

Kungl. Maj:ts förslag:

Föreligga icke dylika omständigheter, men har tillverkaren gjort sig skyldig till uppenbar vårdslöshet, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

2. Överstiger i maltdryck, som i 1 mom. avses, alkoholhalten två viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstigit sex och fyra tiondels procent, vare tillverkaren, ändå att de i 1 mom. angivna förutsättningar icke äro för handen, underkastad ansvar, som i 1 mom. första stycket sägs.

Den sakfällde gälde ock, på sätt i 43 § sägs, den skatt, han undandragit statsverket.

Utskottets förslag:

Föreligga icke dylika omständigheter, men har tillverkaren gjort sig skyldig till uppenbar vårdslöshet, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

2. Överstiger i maltdryck, som i 1 mom. avses, alkoholhalten två viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstigit sex och fyra tiondels procent, vare tillverkaren, ändå att de i 1 mom. angivna förutsättningar icke äro för handen, underkastad ansvar, som i 1 mom. första stycket sägs.

3. *Befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken i skattefritt bryggeri tillverkad maltdryck blivit inbryggd, icke uppgått till fyra procent, straffes tillverkaren med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor.*

Har den olovliga tillverkningen avsett allenast viss brygd och i övrigt skett i ringa omfattning, må, där förbrytelsen ej skett uppsåtligen och tillverkaren icke heller gjort sig skyldig till uppenbar vårdslöshet, straffet ned sättas lägst till femtio kronor.

4. Den, som dömes till ansvar enligt 1 eller 2 mom., gälde ock, på sätt i 43 § sägs, den skatt, han undandragit statsverket.

49 §.

Den, som i skattefritt bryggeri överträder förbud i 35 § eller i 37 § 2 eller 3 mom., eller vägrar vederbörande kontrolltjänsteman att erhålla tillgång

Ansvar för
överträdelse
av kontroll-
bestämmel-
ser i fråga
om skatte-
fritt bryggeri.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

till bryggjournal eller att taga prov av vört eller maltdryck i bryggeriet,

eller vägrar kontrolltjänsteman eller den, som äger anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning, tillträde till rum eller byggnad, där undersökning må ske,

straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Fullgöres icke ordentligen den i 40 § föreskrivna skyldigheten att föra bryggjournal, vare tillverkaren underkastad ansvar, som nu sagts.

Lag samma vare, därest tillverkare i skattefritt bryggeri underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift i 4 §; dock att, där maltdryck från bryggeri utlämnas å kärl, stämplat med beteckning för lägre klass än den, vartill drycken jämlikt 2 § är hänförlig, ej må till ansvar dömas, med mindre omständigheterna äro sådana, att det måste antagas, att åtgärd avsiktligt vidtagits för att åt drycken giva högre alkoholhalt än den för vederbörande klass medgivna.

Överträdes förbudet i 37 § 2 mom., skall olagligen upplagt gods, vare sig tillverkaren är ägare därav eller icke, dömas förbrutet.

50 §.

Ansvar för
andra över-
trädelser av
denna för-
ordning.

Uraktlåter tillverkare att ställa sig till efterrättelse något av vad i denna förordning föreskrives eller de föreskrifter, kontrollstyrelsen eller vederbörande kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning meddelar, straffes, där ej särskilt ansvar är bestämt, med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor.

51 §.

Ansvar för
hustrus, hus-
folks och
arbetares för-
brytelse.

Tillverkare ansvarar för förbrytelse mot denna förordning, som begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen av honom själv begången, därest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja. Begagnar tillverkare ombud vid rörelsens utövande, ansvare ombudet jämte tillverkaren och lika med denne för sådan förbrytelse.

52 §.

Ansvar för
gåva åt kon-
trolltjänste-
man.

Tillverkare, som åt kontrolltjänsteman, vilken över hans bryggeri utövar tillsyn, såsom gåva något giver eller erbjuder, straffes med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor. Kontroll-

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

tjänsteman, som gåva mottager, vare underkastad lika ansvar och miste därjämte befattningen.

53 §.

Den, som har eller haft att taga befattning med kontroll enligt denna förordning, vare förbjudet att, där det ej kan anses påkallat av tjänstens intresse, röja tillverkares yrkeshemlighet eller affärsförhållanden. Gör han detta och framgår ej av omständigheterna, att han om den hemlighet eller de affärsförhållanden erhållit kännedom å tid, då han ej innehaft dylik befattning, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada, eller begagnar han sig av sin kännedom till egen eller annans fördel, må till fängelse dömas.

Ansvar för
röjande av
yrkeshemlig-
het eller
affärs-
förhållanden.

Har i nu omförmälda hänseende genom kontrolltjänstemans åtgörande skada uppkommit, vare han skyldig den till fulla gottgöra.

54 §.

Allmän åklagare äger att anställa undersökning om förbrytelse mot denna förordning.

Allmän åkla-
gares under-
sökningsrätt.

Har undersökning anställt mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen, men upptäckes ej förbrytelse, böte förrättningsmannen från och med fem till och med femtio kronor, där han ej haft giltig anledning till undersökningen.

55 §.

Allmän åklagare äger att i de fall, då krossningsredskap eller olagligen upplagt gods jämlikt denna förordning kan antagas vara förbrutet, därå verkställa beslag.

Beslag å för-
brutet gods.

Beslag skall, där så ske kan, göras i två vittnens närvaro. Innehavare av vad i beslag tages eller, i hans frånvaro, hans ombud på stället eller någon av hans husfolk skall tillsägas om beslaget.

56 §.

Allmän åklagare åligger att åtala förbrytelse mot denna förordning. I fall, som avses i 46 eller 48 §, må åtal dock ej äga rum, med mindre kontrollstyrelsen därom gjort anmälan.

Åtalsrätt och
anmälan av
förbrytelse.

Finner kontrolltjänsteman överträdelse begången, som bör föranleda till åtal, skall han anmäla det för allmän åklagare.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

57 §.

Böters för-
vandling.

Saknas tillgång till böter, som enligt denna förordning ådömas, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

58 §.

Förbud mot
böters för-
vandling i
visst fall.

Då skatt jämte böter ådömts enligt denna förordning, må, där tillgång saknas till skatten eller någon del därav, böterna ej kunna med penningar gäldas, utan skall den sakfällde i stället undergå motsvarande förvandlingsstraff.

59 §.

Fördelning
av böter
m. m.

Av böter, som ådömas enligt denna förordning, ävensom av värdet av redskap och gods, som förklarats förbrutna, tillfaller en tredjedel, dock högst femhundra kronor, åklagaren och återstoden kronan.

VI KAP.

Övergångsstadganden.

60 §.

Undantag
från vissa
kontrollföre-
skrifter.

Skulle vid bryggeri, som varit i gång inom tolv månader före utfärdandet av förordningen den 17 juni 1903 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, en eller flera av ovan stadgade kontrollföreskrifter icke kunna tillämpas, skall på kontrollstyrelsens särskilda prövning bero, huruvida det oaktat tillverkning av maltdryck vid sådant bryggeri får äga rum, samt vilka kontrollåtgärder för sådant fall skola på tillverkarens bekostnad vidtagas.

Ikraft-
trädande.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1923, vid vilken tid förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skall upphöra att gälla; dock att sistnämnda förordning även efter den 1 oktober 1923 skall äga tillämpning beträffande förhållanden, som hänföra sig till tiden före nämnda dag, samt att åtgärder, som före den 1 oktober 1923 erfordras för ordnande av malt-dryckstillverkning enligt denna förordning, skola vidtagas enligt bestämmelserna i densamma.

B) antaga följande, med 2:o)—6:o) betecknade

2:o) **Förslag**

till

förordning angående förbud mot införsel till och försäljning inom riket av exportöl.

Häriigenom förordnas som följer:

1 §.

Med exportöl förstås i denna förordning alla maltdrycker, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av malt-drycker äro att hänföra till tredje klassen.

Förordningen äger icke tillämpning å drycker, som avses i 1 § andra stycket i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka.

2 §.

Införsel till riket av exportöl skall, utom i fall, som i 3 och 7 §§ sägs, vara förbjuden.

3 §.

Exportöl må till riket införas av den, som enligt särskilt stad-gande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor.

4 §.

Försäljning inom riket av exportöl må icke äga rum i andra fall, än som avses i 5 och 7 §§.

5 §.

1. Exportöl må inom riket försälas för utförsel ur riket.

2. Exportöl må å apotek för medicinskt ändamål säljas på behörig läkares recept och med iakttagande av de särskilda föreskrifter, som därom kunna utfärdas. Sådant recept skall kvarlämnas och förvaras å apoteket.

3. Rättighet till försäljning av exportöl å passagerarfartyg, som förmedlar regelbunden persontrafik till utländsk hamn, må utövas av person, som är berättigad att å fartyget idka utskänkning av rus-

drycker. Rörande sådan försäljning skall vad enligt förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker gäller om utskänkning av rusdrycker å fartyget äga motsvarande tillämpning.

6 §.

Den, som ej äger rätt till försäljning av exportöl, må ej genom byteshandel avhända sig sådan dryck eller eljest använda den som betalningsmedel.

7 §.

Införsel till riket av exportöl samt försäljning inom riket av exportöl i annat fall, än i 5 § sägs, må för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål äga rum enligt särskilda bestämmelser, som meddelas av Konungen.

8 §.

I avseende å olovlig införsel till riket av exportöl skola de i 83 § i förordningen angående försäljning av rusdrycker meddelade bestämmelser äga motsvarande tillämpning; dock skall i fråga om förfarandet med olovligen infört exportöl gälla vad i 11 § här nedan stadgas.

9 §.

1. Den, som i annat fall, än i 5 eller 7 § sägs, inom riket försäljer exportöl, skall för den olovliga försäljningen vara underkastad ansvar, som i 74 § 1 mom. i förordningen angående försäljning av rusdrycker är stadgat i fråga om där avsedda förbrytelser.

2. Överskrides den i 5 § 2 mom. stadgade rättighet till försäljning av exportöl i visst fall å apotek, vare lag, som i 1 mom. sägs.

3. I fall, som i denna paragraf avses, vare det å försäljningsstället med därtill hörande lägenheter befintliga eller eljest för försäljning avsedda exportöl tillika med kärl och emballage, vari det förvaras, underkastat beslag och förbrutet.

4. Vad i denna paragraf stadgas skall jämväl äga tillämpning, om någon, som ej äger rätt till försäljning av exportöl, genom byteshandel avhänder sig sådan dryck eller eljest använder exportöl som betalningsmedel.

10 §.

Angående fördelningen av böter, som enligt denna förordning ådömas, samt av värdet av kärl och emballage, som enligt denna för-

ordning dömas förbrutna, skola bestämmelserna i 92 § i förordningen angående försäljning av rusdrycker äga motsvarande tillämpning; och skola i övrigt beträffande olovlig försäljning av exportöl 87 §, 88 § 2 mom., 89 §, 90 § 1 mom., 91, 93 och 94 §§ i samma förordning i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

11 §.

Exportöl, som enligt denna förordning dömts förbrutet, skall för kronans räkning genom vederbörande åklagares eller tullmyndighets försorg försäljas, dock endast till person, vilken enligt denna förordning äger försälja varan, eller för ändamål, för vilket enligt förordningen försäljning må äga rum.

Kan försäljning till sådan person eller för sådant ändamål icke ske, skall varan bevisligen förstöras.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1923.

3:o) **Förslag**

till

förordning rörande ändring i vissa delar av förordningen den 14 juni 1917 (nr 340) angående försäljning av rusdrycker.

Häri genom förordnas, att 20 och 23 §§, 26 § 2 mom., 28 § 3 mom., 54 § 3 mom. och 90 § 3 mom. i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker skola upphöra att gälla, samt att nedan angivna paragrafer och moment i samma förordning skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I denna förordning förstås

med spritdrycker: brännvin och — — — absolut alkohol; samt med vin: alla — — — 22 volymprocent alkohol.

Spritdrycker och vin kallas med en gemensam benämning rusdrycker.

2 §.

Försäljning av — — — utskänkningsstället medföres.

Med rättighet till utminutering av spritdrycker följer rätt till utminutering av vin samt med rätt till utskänkning av spritdrycker rättighet till utskänkning av vin.

3 §.

1. Rusdrycker må å apotek — — — särskilt stadgat.

4 §.

4. Ej heller må tillstånd till försäljning av rusdrycker meddelas den, som utövar tillverkning till avsalu av maltdrycker.

9 §.

Den, som — — — 50 kronor, eller ock försäljningen avser vin åt spisande gäster vid måltid.

17 §.

1. Detaljhandel med rusdrycker — — — som i 18, 21 och 22 §§ omförmälas, idkas — — — bolag fördelas.

2. Rättighet, som — — — skall avse, om antal försäljningsställen, dels för utminuteri och dels för utskänkning av spritdrycker och vin, om grunderna — — — till utskänkning.

3. Över ansökning, som — — — få anordnas, dels för utminuteri och dels för utskänkning av spritdrycker och vin, ävensom förslag — — — sökta rättigheten.

19 §.

3. Bolag äger — — — myckenhet försäljes.

Vid utminuteri av vin åligger det bolag tillse, att, om något slag av vin genom sin prisbillighet i förening med hög alkoholhalt eller av annan anledning uppenbarligen är ägnat att för allmänheten inträda som ersättning för spritdrycker, utminuteri av sådant vin sker med iakttagande av samma bestämmelser, som gälla för utminuteri av spritdrycker.

21 §.

2. Rättighet att tillsvidare för viss tid, högst ett år, utskänka vin å andra passagerarfartyg än — — — intaga måltid.

3. Tillstånd att tillsvidare för viss tid, högst ett år, utskänka vin å statens järnvägars — — — idka utskänkingsrörelse.

22 §.

Där i något fall utskänkning av vin tillfälligtvis kan vara — — — till spisande gäster utskänka sådan dryck. Har ansökningen — — — ej bifallas.

24 §.

Den, som erhållit tillstånd till utskänkning enligt 21 § 2 eller 3 mom. eller 22 §, är skyldig att hos det eller de bolag, Konungens befallningshavande bestämmer, inköpa alla för rörelsen erforderliga rusdrycker.

25 §.

2. Bolag äger, med — — — utskänkta rusdrycker. Såsom villkor för överlåtelse må icke föreskrivas, att maltdrycker skola inköpas från viss säljare.

3. Överlåtelse av rättighet till utskänkning, som avses i 21 eller 22 §, vare förbjuden.

26 §.

1. Avlider den, som efter överlåtelse från bolag eller enligt 21 eller 22 § innehar rättighet — — — i konkursen.

34 §.

Rusdrycker må icke utminuterat till

- 1) den, som — — — sådan anstalt;
- 8) den, som — — — sinnessjukdom, som otvetydigt uppstått genom omåttligt bruk av alkoholhaltiga drycker; samt
- 9) den, angående — — — klagan upphävt.

35 §.

Brukar någon, som vistas inom kommunen, alkoholhaltiga drycker till uppenbar skada för sig eller andra, äger — — — anföras hos Konungens befallningshavande.

37 §.

3. Angående den, som — — — sinnessjukdom, som otvetydigt uppstått genom omåttligt bruk av alkoholhaltiga drycker, ävensom föreståndare — — — sådan anstalt.

45 §.

2. Avhämtning å — — — må utminuterat.

3. Spritdrycker må — — — varan erhållits.

Vin må från utminuteringsställe försändas endast efter det köparens skriftliga rekvisition och betalning för varan erhållits, dock att vin må till köpare inom kommunen i dennes bostad av bolaget avlämnas mot att den skriftliga rekvisitionen och betalningen därvid erhållas.

56 §.

2. Utskänkning av spritdrycker må begynna tidigast klockan 12 middagen samt utskänkning av vin tidigast klockan 9 förmiddagen; och må utskänkningen ej fortfara längre än till klockan 10 eftermiddagen.

Utskänkning av rusdrycker — — — utskänkning förbjuden.

58 §.

Om tillstånd erhållits att utskänka endast vin, vare det förbjudet — — — förtära spritdrycker.

62 §.

Vad i 56 och 57 §§ stadgas skall ej äga tillämpning å utskänkning, som avses i 21 §.

69 §.

1. Tillstånd, som meddelats enligt 21 eller 22 §, må av Konungens befallningshavande återkallas, när helst Konungens befallningshavande finner skäl därtill, och skall återkallelse av tillstånd, som meddelats enligt 22 §, äga rum, då i stad stadsfullmäktige och på landet kommunalstämma det påyrka.

71 §.

Därest av — — — där förmäles.

73 §.

Återkallelse av — — — meddelas kontrollstyrelsen.

80 §.

Dömes den, som efter överlåtelse från bolag eller enligt 21 eller 22 § äger rätt — — — till försäljning förlustig.

Lag samma vare, om sådan rättighet avser utskänkning av endast vin och rättighetsinnehavaren dömes till ansvar för olovlig försäljning av spritdrycker.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1923.

4:o) **Förslag**

till

förordning om ändrad lydelse av 1, 7 och 12 §§ i förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdricka.

Härigenom förordnas, att 1, 7 och 12 §§ i förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Med pilsnerdricka förstås i denna förordning varje maldryck, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maldrycker är att hänföra till andra klassen.

Vad i förordningen stadgas om pilsnerdricka gäller ock om maldryck av tredje klassen, som från bryggeri utlämnas eller utlämnats på kärl, stämplat med beteckning för maldryck av andra klassen.

Förordningen äger ej tillämpning å drycker, som avses i 1 § 5 mom. i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt maldricka.

7 §.

Utan särskilt tillstånd må försäljning till avhämtning av pilsnerdricka utövas av:

- a) den, som — — — å tillverkningsstället;
- b) den, som äger rätt till utminuteri av spritdrycker eller vin, å försäljningsstället; samt
- c) den, som — — — å utskänkingsstället.

12 §.

Utan särskilt tillstånd må utskänkning av pilsnerdricka utövas av:
a) den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker eller vin,
dock endast där sådan utskänkning bedrives;
b) gästgivare, dock — — — en vecka.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1923.

5:o) **Förslag**

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 (nr 36 sid. 32) angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka.

Härigenom förordnas, att 1 och 2 §§, 3 § 1—3 mom., 4 och 7 §§, 8 § 3 mom., 10 § 1 mom. samt 11 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt svagdricka skola erhålla följande ändrade lydelse, samt att i anledning därav förordningens överskrift skall bli som följer:

Förordning angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt maltdricka.

1 §.

1. Försäljning av — — — äro gällande.
2. Lika med — — — volymprocent alkohol.
3. Vad i 1 mom. är stadgat gälle ock försäljning av maltdricka, då försäljningen ej sker till förtäring på stället.
4. Med maltdricka förstås i denna förordning varje maltdryck, som enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av malt-drycker är att hänföra till första klassen.
5. Vad i denna förordning stadgas om maltdricka gäller ock om maltdryck av andra klassen, som från bryggeri utlämnas eller utlämnats på kärl, stämplat med beteckning för maltdryck av första klassen.

2 §.

Den, som äger rätt till utskänkning av spritdrycker, vin eller pilsnerdricka, vare jämväl berättigad att till förtäring på stället försälja (utskänka) tillagade, alkoholfria drycker samt maltdricka.

3 §.

1. Vill någon, som — — — alkoholfria drycker eller maltdricka, göre därom — — — utskänkingsställe ombytes.

2. Bevis, som — — — visst tillfälle, förbjudits att försälja spritdrycker, vin eller pilsnerdricka, ej heller den, om vilken är veterligt, att honom meddelat tillstånd att försälja spritdrycker, vin eller pilsnerdricka återkallats, eller att — — — denna förordning.

3. Vill någon, efter — — — i denna förordning, eller att sälja spritdrycker, vin eller pilsnerdricka upphört att gälla, eller, efter det honom meddelat tillstånd att försälja spritdrycker, vin eller pilsnerdricka återkallats, bedriva rörelse, varom — — — ej tillämpning.

4 §.

Anmälan eller — — — eller tillställningen, utskänka tillagade, alkoholfria drycker eller maltdricka.

7 §.

Vid all försäljning av maltdricka, vare sig till förtäring på stället eller annorledes, skall iakttagas:

att drickat — — — med sackarin, samt

att på försäljningsstället ej må finnas hembryggt maltdricka.

8 §.

3. Därest vid — — — äger rum, utskänkning av tillagade, alkoholfria drycker eller av maltdricka visar sig föranleda oordningar, må — — — tillställning visar sig föranleda oordningar.

10 §.

1. Den, som — — — erfordras, utskänker tillagade, alkoholfria drycker eller maltdricka, böte från — — — femtio kronor.

11 §.

Varder någon, vilken — — — ansvar för olovlig försäljning av spritdrycker, vin, exportöl eller pilsnerdricka, då — — — därtill föranleda.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1923.

6:o) **Förslag**

till

förordning om vissa ändringar i förordningen den 11 oktober 1907 (nr 86) angående tillverkning av brännvin.

Härigenom förordnas, att 20 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin skall upphöra att gälla, ävensom att 19 § 3 och 4 mom. samt 21 § i samma förordning skola erhålla följande ändrade lydelse:

19 §.

3. Överkontrollörer förordnas av kontrollstyrelsen.

4. Kontrollstyrelsen bestämmer tjänstgöringsdistrikt för överkontrollörer och kontrollörer; skolande överkontrollör utöva tillsyn även över de bryggerier, som äro belägna inom tjänstgöringsdistriktet.

21 §.

1. Därest å landsbygden på grund av lokala förhållanden sådant erfordras, vare tillverkare på överkontrollörens tillsägelse skyldig dels att mot viss gottgörelse tillhandahålla kontrollören — — — skjuts till övriga brännerier inom distriktet.

I detta mom. omförmäld gottgörelse varder till beloppet fastställd i sammanhang med utfärdande av bestämmelser angående arvode till kontrolltjänsteman, på sätt särskilt stadgas.

2. Vid bränneri, där — — — gottgöra statsverket vad enligt särskilt stadgade grunder utgått i arvode eller ersättning till kontrollör vid bränneriet.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1923; dock äger kontrollstyrelsen jämväl före nämnda dag meddela överkontrollör förordnande, avseende tid efter samma dag.

2) att riksdagen måtte antaga följande förslag till

Förordning angående särskild maltskatt.

Häriigenom förordnas som följer:

1 §.

För malt, som under tiden från och med den 16 augusti 1923 till och med den 30 september 1923 i skattepliktigt bryggeri avverkas för tillverkning av maltdryck, skall, med det i 3 § 1 mom. nedan medgivna undantag, utöver den i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker föreskrivna skatt, erläggas särskild maltskatt med 48 öre för varje kilogram.

2 §.

Den särskilda maltskatten skall i den ordning, varom stadgas i förenämnda förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, erläggas av tillverkare, som enligt samma förordning åtnjuter anstånd med skattens erläggande, före utgången av november månad 1923 och av annan tillverkare senast den 8 oktober 1923.

Betalas ej skatten inom sålunda förskriven tid, skall Kungl. Maj:ts befallningshavande därom underrätta kontrollstyrelsen samt låta utmäta skatten.

3 §.

1. Har för viss myckenhet malt, för vilken skatt enligt denna förordning skolat erläggas, på grund av stadgande i 7 eller 8 § i oförmälda förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker beviljats eftergift eller restitution av skatt enligt sistnämnda förordning, må vid erläggande av den särskilda maltskatten avdrag göras för sagda myckenhet.

2. Erhålles, efter det skatt enligt denna förordning erlagts, jämlikt 7 eller 8 § i nyssnämnda förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker eftergift eller restitution av skatt för viss myckenhet malt, må jämväl återbekommas vad enligt denna förordning erlagts i skatt för samma myckenhet.

4 §.

Tillverkare skall ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t eller, på grund av Kungl. Maj:ts förordnande, av kontrollstyrelsen utfärdas i enlighet med denna förordning eller ovan nämnda förordning angående tillverkning och beskattning av malt-drycker.

3) att riksdagen måtte, i anledning av vad under b) och o) i motionerna nr 200 i första kammaren av herr Carl Gustaf Ekman m. fl. och nr 282 i andra kammaren av herr Bengtsson i Norup m. fl. yrkats, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning, huruvida och under vilka förutsättningar medgivande må kunna i lagstiftningen lämnas att, jämväl i för närvarande skattefria bryggerier, tillverka maltdrycker, vilka äga en högsta extrakthalt, motsvarande den för maltdrycker av andra klassen fastställda, och en högsta alkoholhalt, lika med den för maltdrycker av första klassen gällande, och vilka i försäljningshänseende kunna likställas med maltdrycker av sistnämnda klass, ävensom för riksdagen framlägga de förslag, som må av utredningen framgå.

Stockholm den 4 maj 1923.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Gustaf Nilsson*, *Antonsson*, *Rosén*, *Rune*, *Wohlin**, *Björnsson*, *Boman*, *Bärg* i Katrineholm, *Johansson* i Kullersta, *Lithander*, *Sköld*, *Henrikson*, *Alexis Björkman*, *Johan Bergman*, *Bengtsson* i Kullen, *Lövgren* i Nyborg, *Jönsson* i Fridhill och *Olsson* i Golvvasta.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

vid punkt 1) av utskottets hemställan:

a) av friherre *Fleming*, vilken anför:

»Enligt de uttalanden jag gjort i min motion anser jag det vara såväl ur ekonomisk som nykterhetssynpunkt en avgjort oriktig och förkastlig väg att till förmån för de starkare spritdryckerna genom lagstiftning förbjuda försäljning inom landet av en god och närande malt-dryck med jämförelsevis låg alkoholhalt, samtidigt som man genom en väsentligt höjd beskattning å de tillåtna mindre näringsrika malt-dryckerna söker motverka dessa även till fördel för de alkoholstarka dryckerna, i mycket stor omfattning av utländskt ursprung. Jag har sålunda icke i fråga om det s. k. starkölsförbudet kunnat biträda utskottets förslag.

I fråga om höjningen av extrakt- och alkoholgränsen hos det s. k. pilsnerdrickat gör jag den anmärkningen, att de båda gränserna icke passa väl överens, då med en hög förjäsningsgrad, som just ur smak- och hållbarhetssynpunkt vid många bryggerier eftersträvas, den medgivna gränsen för extrakthalten aldrig kan utnyttjas. — Ehuru jag i min motion visserligen föreslagit även en alkoholgräns, som dock ligger över den av utskottet nu förordade, anser jag ingalunda detta vara den bästa lösningen, utan är säkerligen den av herrar Lindblad, Eurén m. fl. förordade bestämmelsen med enbart extraktgräns den ur kontrollsynpunkt mest praktiska. — Denna väg har även vårt grannland Danmark just av praktiska hänsyn gått, och vi skulle säkerligen göra klokt uti att gå samma väg. Den av Kungl. Maj:t föreslagna och av utskottet tillstyrkta omläggningen av kontrollen anser jag på i motionen anförda skäl komma att i varje fall leda till väsentligt mindre besparingar än de uppgivna och sannolikt i stället till ökade kostnader. Jag anser det därför obefogat att utbyta ett beprövat system mot ett nytt och oprövat, i synnerhet som med det gamla kontrollsystemet verkligen påvisbara besparingar utan tvivel kunnat vinnas.

Den av utskottet förordade utredningen angående s. k. maltöl och maltdricka anser jag obehövlig, då hinder för tillverkning av sådana drycker varken i nu gällande eller den föreslagna lagstiftningen före-

finnes, och då de åsyftade dryckerna sedan länge på vissa håll tillverkats, fastän omsättningen varit synnerligen liten.

Den föreslagna beskattningen anser jag, såsom ovan framhållits, vara för hög och genom minskad omsättning av sålunda skattebelagda alkoholsvaga drycker verka till förmån för ökad omsättning av de spritstarka dryckerna.

Ehuru jag sålunda mot utskottets förslag har i flera avseenden betydelsefulla anmärkningar, har jag i närvarande situation icke framställt yrkande på annan ändring än i vad den avser avslag å bestämmelser, som syfta till permanent förbud för tillverkning och försäljning av maltdrycker med högre ursprunglig extrakt än 10.5 procent, samt skattebeloppens storlek, i vilka båda avseenden jag yrkat bifall till min motion.»

b) av herrar *Rosén, Alexis Björkman* och *Johan Bergman*, vilka anfört följande:

»I likhet med utskottets majoritet ansluta vi oss till Kungl. Maj:ts förslag om ett permanent förbud för så kallat starköl. Däremot kunna vi icke finna det ådagalagt, att något verkligt och berättigat behov av en höjning av alkoholgränsen i det så kallade pilsnerdrinkat förefinnes. Därest man anser, att drycker av klass II:s typ kunna till smak och näringsvärde förbättras genom höjd extrakthalt, synes den rätta vägen vara att övergå till en produktbeskattning efter danskt och norskt mönster, där endast alkoholhalten och icke extrakthalten lägges till grund för beskattningen. Att omedelbart övergå till detta system, låter sig dock icke göra utan en mera genomgripande omläggning av såväl lagstiftningen som de tekniska anordningarna i bryggerierna. Men en utredning angående en sådan omläggning anse vi vara önskvärd. För närvarande inskränka vi oss emellertid till att i huvudsak yrka bibehållande av nuvarande bestämmelser i avseende på extrakt- och alkoholgräns inom klass II endast med den formella ändring, som betingas av omläggningen från volymprocent till viktprocent.

Vad den av Kungl. Maj:ten föreslagna förhöjda skatten på malt-drycker beträffar, anse vi oss böra avstyrka densamma, såsom ägnad att skapa ett nytt eller väsentligt utvidgat statsekonomiens beroende av de alkoholhaltiga dryckernas bruk inom samhället. Det har visserligen ställts i utsikt, att detta beroende icke skulle väsentligen förändras, enär en förhöjd maltskatt skulle motvägas av en minskning i de skatteinkomster, som beräknas av spirituosaomsättningen inom riket. Men först och främst förefinnes för närvarande ingen visshet om någon sådan

minskning — proposition därom är åtminstone ännu icke avgiven — och för det andra förefaller det ur nykterhetssynpunkt mindre rationellt att genom minskad skatt uppmuntra konsumtionen av just de starkare rusdryckerna.

På grund av vad sålunda anförts, hava vi ansett, att utskottets hemställan under **1)** bort innehålla,

att riksdagen måtte,
med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 131, i vad den innefattar förslag till förordning om tillverkning och beskattning av maldrycker, icke kunnat oförändrat bifallas, och

med bifall till vad Kungl. Maj:t i övrigt i propositionen föreslagit, ävensom

med huvudsakligt bifall till vad som yrkats under a) i motionerna nr 200 i första kammaren av herr Carl Gustaf Ekman m. fl. och nr 282 i andra kammaren, av herr Bengtsson i Norup m. fl., samt

med avslag å motionerna i första kammaren, nr 197 av herr Strömberg, nr 198 av friherre Fleming m. fl. och nr 199 av herr Lindblad, samt i andra kammaren, nr 280 av herr Lithander och nr 281 av herr Eurén m. fl.,

A) antaga följande:

1:o) Förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maldrycker.

I KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §. Lika med utskottets förslag.

2 §.

1. Maldrycker indelas i nedan angivna klasser, nämligen:

första klassen — — (lika med utskottets förslag) — — ävensom sådana alkoholfria maldrycker, som äro inbryggda med en stamvört, vars extrakthalt överstiger sex men icke *nio* procent;

andra klassen, omfattande maltdrycker, som icke äro hänförliga till första klassen och vilka ej innehålla mer än *två och åtta tiondels* viktprocent alkohol och äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakt-halt icke överstiger *nio* procent; samt

tredje klassen — — (lika med utskottets förslag) — — maltdrycker.

2. Lika med utskottets förslag.

3. » » » »

3—8 §§. Lika med utskottets förslag.

II KAP.

Om skattepliktigt bryggeri.

9—23 §§. Lika med utskottets förslag.

III KAP.

Beskattning av maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.

24 §.

För malt, som i skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning av maltdrycker, skall erläggas skatt med *tjugutre* öre för varje kilogram, dock att för varje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret avverkade etthundratusen kilogrammen malt utgår med *sjutton* öre för kilogram och för de nästa etthundratusen kilogrammen med *tjugu* öre för kilogram.

I intet fall må skatten understiga i medeltal åtta kronor för varje helgfritt dygn av den tid, under vilken maltkrossning på grund av tillståndsbevis må äga rum.

25—30 §§. Lika med utskottets förslag.

31 §.

Vid skattepliktigt bryggeri må efter varje kvartals utgång restitution av skatt, efter *fjorton* öre för kilogram räknat, åtnjutas för det under nästföregående kvartal omedelbart till svagdricka använda malt, dock icke till högre belopp, än att den återstående skatten uppgår till minst det i 24 § andra stycket stadgade medeltal.

Där — — (lika med utskottets förslag) — — återbetalnings verkställande.

32 §. Lika med utskottets förslag.

IV KAP.

Om skattefritt bryggeri.

33—42 §§. Lika med utskottets förslag.

V KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

43—45 §§. Lika med utskottets förslag.

46 §.

1. Överstiger i maltdryck, som i skattepliktigt bryggeri till avsalu tillverkats för annat ändamål än i 23 § sägs, alkoholhalten *två och åtta tiondels* viktprocent, eller befinnes, att extrakthalten hos den stamvört, med vilken drycken är inbryggd, överstigit *nio* procent, straffes tillverkaren med böter från och med tvåhundra till och med tvåtusen kronor.

Har den olovliga tillverkningen avsett allenast viss brygd och i övrigt skett i ringa omfattning, må, där förbrytelsen ej skett uppsåtligt och tillverkaren icke heller gjort sig skyldig till uppenbar vårdslöshet, straffet nedsättas lägst till femtio kronor.

2. Lika med utskottets förslag.

47—59 §§. Lika med utskottets förslag.

VI KAP.

Övergångsstadganden.

Lika med utskottets förslag.

Ikraftträdandebestämmelser.

Lika med utskottets förslag.

B) antaga de i utskottets betänkande med 2:o)—6:o) betecknade författningsförslag.»

c) av herr *Jönsson* i Fridhill,
vilken i övrigt instämt i den av herrar *Rosén*, *Alexis Björkman* och *Johan Bergman* avgivna reservationen men i avseende å förhöjning av maltskatten yrkat bifall till utskottets förslag;

d) av herr *Lithander*,
vilken ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I : 198 av friherre *Fleming* m. fl. och II : 282 av herr *Lithander*;

e) av herr *Bengtsson* i Kullen,
vilken inom utskottet uttalat den meningen, att från det föreslagna förbudet mot tillverkning, införsel och försäljning av s. k. starköl bort göras undantag beträffande porter;

vid punkt **2)** av utskottets hemställan:

f) av herrar *Rosén*, *Alexis Björkman* och *Johan Bergman*,
vilka med hänvisning till sin reservation vid **1)** av utskottets hemställan yrkat avslag å vad utskottet under **2)** hemställt.

beträffande motiveringen:

g) av herrar *Bärg* i Katrineholm, *Sköld* och *Lövgren* i Nyborg,
vilka anført:

»Då vi biträtt utskottets hemställan men på skäl, som i vissa punkter avvika från utskottets motivering, vilja vi anföra följande:

Erfarenheterna från den tid, då s. k. starköl förekom och i större omfattning användes inom landet, ge vid handen, att detta öl då i nykterhetsavseende var en verklig landsplåga. Och allting tyder på att samma för att inte säga än värre olägenheter komme att inträda, om tillhandahållande av starköl inom landet åter skulle få förekomma. De nu förefintliga restriktionerna för spritdrycker, varigenom åtkomsten av dessa drycker försvåras, kunna nämligen befaras leda till en större användning av starköl i berusningssyfte. Och härtill kommer, att en opinion bland allmänheten jämväl kunde tänkas påverka bryggerierna till åstadkommande av en alltjämt stegrad alkoholhalt i ölet, för vilket förfarande intet hinder finnes i gällande lagstiftning. Häremot har visserligen invänts, att starkölet härefter skulle komma att läggas under motboks kontroll. Men tydligt är, att det skulle vara omöjligt att ens

vid utminuteri träffa anstalter, som förhindrade missbruk, och än mindre vid utskänkning. Dessutom bör observeras, att enligt 20 § i gällande rusdrycksförsäljningsförordning det är tillåtet för kommun, vari rusdrycksförsäljningsbolag ej finnes, att tillåta utskänkning av öl till spisande gäster, varför vid införandet på nytt av starköl detta alltså skulle få utskänkas under former, som praktiskt taget uteslöte all kontroll.

Det kan därför anses som säkert, att, om icke det starkölsförbud, som träder ur kraft den 1 oktober i år, får fortbestå, ett rent av olidligt tillstånd i nykterhetsavseende skulle komma att inträda, varför allt måste göras för att trygga förbudet. Ty det är tydligt, att man icke kan lita på, att det genom starkölets återinförande försämrade tillståndet snabbt skulle komma att framtvinga det nödvändiga förbudet, enär så snart öltillverkning och ölförbrukning börjat, hinder mot starkölsförbudet skulle resa sig i form av dels en stark opinion bland ölförbrukarna och dels ersättningskrav från tillverkarna.

Vi skulle helst ha önskat, att detta trängande starkölsförbud kunnat genomföras utan eftergifter från vår sida. Men såvitt vi kunnat bedöma läget i riksdagen, står majoritet i första kammaren icke att uppbringa för ett starkölsförbud, om ej som compensation härför skapas möjlighet till erhållandet av ett i någon mån maltrikare och alkoholstarkare pilsnerdricka än det nuvarande. Och då vi sålunda haft att väga återinförandet av starköl från den 1 oktober i år mot en mindre höjning av alkoholhalten i pilsnerdrickat, har det synts oss så klart, att starkölet är det ovedersägligen farligaste av dessa båda onda, att vi icke kunnat taga på vårt ansvar risken av att starkölsförbudet icke förnyas.

Naturligtvis äro vi icke blinda för, att höjandet av pilsnerdrickats alkoholhalt är betänkligt, särskilt med hänsyn till den bristfälliga försäljningskontrollen. Men vi måste stämpla som överord det från visst håll framförda påståendet, att pilsnerdrickat efter höjningen av alkoholhalten i själva verket föga skiljer sig från starkölet. Visserligen är det sant, att alkoholhalten skulle komma att ligga ganska litet under det gamla pilsnerölets, men att märka är, att olägenheterna med starkölet i gångna tider mindre hänförde sig till pilsnern än till det betydligt starkare lagerölet. Och med den tendens till än starkare öl, som, enligt vad ovan sagts, med nuvarande förhållanden säkert skulle komma att göra sig gällande, bli fördelarna av utskottets förslag än mera i ögonen fallande. Dessutom torde med säkerhet kunna antagas, att vid ett bibehållande av gällande bestämmelser ifråga om pilsnerdrickats alkoholhalt denna ingalunda skulle komma att bibehållas vid 3.6 volymprocent, enär

den bristande bestämmelsen om straffpåföljd för högre alkoholhalt redan utnyttjas vid vissa bryggerier för tillverkning av ett pilsnerdricka med samma alkoholhalt som den av utskottet föreslagna, och då konkurrensen givetvis undan för undan skulle tvingat de andra bryggerierna att följa exemplet.»

h) av herr *Gustaf Nilsson*, beträffande viss del av motiveringen.